

Sprawozdanie za 2021 rok z realizacji Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Kraków, październik 2022 rok
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej

MAŁOPOLSKA

Tytuł: Sprawozdanie za 2021 rok z realizacji Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej
ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków | tel.+48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 31 26 | www.malopolska.pl
| e-mail: ps.sekretariat@umwm.pl

Spis treści

Słownik Skrótów	4
Wprowadzenie	5
Rozdział 1	6
Sytuacja epidemiologiczna w Województwie Małopolskim	6
1.1 Podstawowe dane demograficzne	6
1.2. Leczeni w warunkach ambulatoryjnych.....	7
1.3 Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego	11
1.4. Leczeni w systemie dziennym	12
1.5. Leczeni w systemie stacjonarnym.....	13
1.6. Samobójstwa w Małopolsce	14
Rozdział 2	20
Zasoby instytucjonalne	20
2.1. Opieka ambulatoryjna	20
2.2 Zespoły leczenia środowiskowego	21
2.3. Opieka dzienna.....	21
2.4. Opieka Stacjonarna.....	23
2.5. Opieka długoterminowa.....	24
2.6. Centra Zdrowia Psychicznego (CZP)	25
2.7. Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego (ŚCZP) funkcjonujące w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)	27
2.8. Zasoby kadrowe	29
2.9. Pomoc społeczna	30
Rozdział 3	38
Finansowanie Programu.....	38
3.1. Kontraktowanie świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej	38
3.2. Realizacja Programów Promocji Zdrowia Psychicznego przez Województwo Małopolskie.....	42
3.3. Środki finansowe przeznaczone przez Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego	43
Rozdział 4	45
Realizacja celów Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.....	45
4.1 Cele główne oraz szczegółowe	45
4.2. Zrealizowane zadania w 2021 roku w ramach celów głównych oraz szczegółowych Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.....	46
Podsumowanie	54

Słownik Skrótów

CZP – Centrum Zdrowia Psychicznego

DPS – Dom Pomocy Społecznej

MPOZP – Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

MOW NFZ – Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

MUW – Małopolski Urząd Wojewódzki

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PZK – Punkt Zgłoszeniowo-Koordynujący

SP ZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

ŚCZP – Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

ROPS – Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej

UMWM – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

ZOL – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

ZPCh – Zakład Pracy Chronionej

ZŚL – Zespół Leczenia Środowiskowego

Wprowadzenie

Polskie ustawodawstwo nakłada na jednostki samorządu terytorialnego, w tym również na województwo, obowiązek ochrony zdrowia psychicznego. Obowiązek ten wynika przede wszystkim z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, w której w art. 14 ust. 1 pkt. 2 przewidziano realizację zadań o charakterze wojewódzkim określonych ustawami, a w szczególności w zakresie promocji i ochrony zdrowia. W odniesieniu do ochrony zdrowia psychicznego i związanych z nią zadań województwa, podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, której w art. 1 ust. 1 wskazuje, że: „Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”.

Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 jest kontynuacją i trzecią edycją programu regionalnego w tej dziedzinie. Program powstał w odpowiedzi na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 i został przyjęty Uchwałą nr 2152/17 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2017 roku. Cele operacyjne i zadania określone w Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 są spójne z celami oraz zadaniami określonymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022. Celem nadrzędnym Małopolskiego Programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji. Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego opracowany został przez Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego we współpracy z Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego oraz Zespołem Zadaniowym ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

W Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego do realizacji poszczególnych zadań w ramach celów programu zostało przewidzianych wiele instytucji. Przedstawiane sprawozdanie ujmuje działania podejmowane w 2021 roku przez Samorząd Województwa, jednostki samorządu powiatowego i gminnego, jednostki pomocy społecznej, jednostki opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Zadania dla poszczególnych podmiotów zostały określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego. Z uwagi na fakt, że podmioty, które realizują zadania w zakresie zdrowia psychicznego, nie są obligatoryjnie zobowiązane do przekazywania sprawozdań samorządom województw, nie uzyskano pełnych danych z jednostek ochrony zdrowia oraz jednostek samorządu terytorialnego działających na terenie województwa. Przedstawione w raporcie dane statystyczne i epidemiologiczne przedstawiono na podstawie danych uzyskanych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, jednostek samorządu terytorialnego oraz na danych zebranych bezpośrednio od jednostek ochrony zdrowia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii od dnia 20 marca 2020 roku do odwołania na terenie kraju ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W związku z tym w wielu placówkach leczniczych wstrzymane lub ograniczone do niezbędnego minimum zostały przyjęcia planowe do oddziałów i przyjęcia, które nie spełniają kryteriów przyjęć pilnych, w celu minimalizacji ryzyka transmisji infekcji COVID-19, co jest zauważalne w statystyce dotyczącej liczby osób leczonych na terenie województwa małopolskiego.

Rozdział 1

Sytuacja epidemiologiczna w Województwie Małopolskim

1.1 Podstawowe dane demograficzne

W 2021 roku województwo małopolskie liczyło 3 407 727 mieszkańców, w tym 1 653 296 mężczyzn (48,5% wszystkich mieszkańców) i 1 754 431 kobiet (51,5%), co stanowiło 8,9% ludności Polski. W porównaniu do 2020 roku, liczba ludności w Małopolsce spadła o 2 714 osób. Najwięcej osób zamieszkiwało miasto Kraków (782 137 osób), powiat krakowski (283 812 osób) i powiat nowosądecki (217 117 osób). Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców w podziale na powiaty i z uwzględnieniem płci przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców województwa małopolskiego w 2021 roku w podziale na powiaty i wg płci.

Powiat	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Polska	38 080 411	18 406 080	19 674 331
Małopolska	3 407 727	1 653 296	1 754 431
m. Kraków	782 137	364 760	417 377
m. Nowy Sącz	83 116	39 800	43 316
m. Tarnów	105 922	49 959	55 963
bocheński	106 799	52 803	53 996
brzeski	92 724	45 982	46 742
chrzanowski	122 592	59 253	63 339
dąbrowski	58 665	29 239	29 426
gorlicki	107 832	53 381	54 451
krakowski	283 812	138 823	144 989
limanowski	132 284	66 149	66 135
miechowski	48 047	23 625	24 422
myślenicki	128 239	63 475	64 764
nowosądecki	217 117	108 114	109 003
nowotarski	191 218	93 571	97 647
olkuski	109 404	53 122	56 282
oświęcimski	151 562	73 628	77 934
proszowicki	42 815	21 093	21 722
suski	83 530	41 438	42 092
tarnowski	200 711	99 683	101 028
tatrzański	67 719	32 701	35 018
wadowicki	159 116	78 059	81 057
wielicki	132 366	64 638	67 728

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

1.2. Leczeni w warunkach ambulatoryjnych

W 2021 roku w województwie małopolskim leczonych w systemie ambulatoryjnym z powodu zaburzeń psychicznych było 124 212 osób, co stanowi 3,6% całej ludności Małopolski. W porównaniu z rokiem 2020 (109 181 leczonych) odnotowano wzrost liczby leczonych o 15 031 osób. Wśród nich 25 844 osób było leczonych po raz pierwszy, co stanowi 20,8% wszystkich leczonych w warunkach ambulatoryjnych – w porównaniu do 2020 roku (20 688 leczonych) nastąpił wzrost tj. o 5 156 osób. Spośród leczonych ogółem mężczyźni stanowili 38,4% (47 700 mężczyzn), zaś kobiety 61,6% (76 512 kobiet).

Tabela 2. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w województwie małopolskim w 2021 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień)					
2020 rok		109 181	11 702	20 688	3 622
2021 rok		124 212	12 321	25 844	4 183
W tym:	mężczyźni	47 700	6 060	9 750	2 042
	osoby zamieszkałe na wsi	40 238	4 182	9 294	1 673
	opieka czynna*	49 986	5 733	13 330	2 642
	Obserwacja stanu psychicznego, rozpoznania nieustalone, bez zaburzeń psychicznych i rozpoznania niepsychiatryczne	2 142	783	517	80
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi według rozpoznania zasadniczego:					
zaburzenia organiczne (F00–09)		15 254	13	2 978	6
schizofrenia (F20)		12 357	56	1 150	27
schizotypowe; schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii) (F21–F29)		2 204	56	326	23
epizody afektywne (F30 i F32)		9 565	651	2 618	283
depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe (F31 i F33)		14 610	116	2 166	41
inne zaburzenia nastroju (afektywne) (F34–F39)		3 710	100	604	30
zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40–F48)		45 005	3 183	10 622	1 174
zespoły behawioralne związane z zaburzeniami odżywiania (F50)		781	308	184	110
inne zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi (F51–F59)		1 181	33	451	15
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych (F60–F69)		5 836	291	1 053	80
upośledzenie umysłowe (F70–F79)		4 377	562	686	172
całościowe zaburzenia rozwojowe (F84)		3 239	2 871	767	717
pozostałe zaburzenia rozwoju psychicznego (F80–F83, F88, F89)		802	732	355	340
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym (F90–F98)		3 520	3 042	1 262	1 128
nieokreślone zaburzenia psychiczne (F99)		1 771	307	622	37

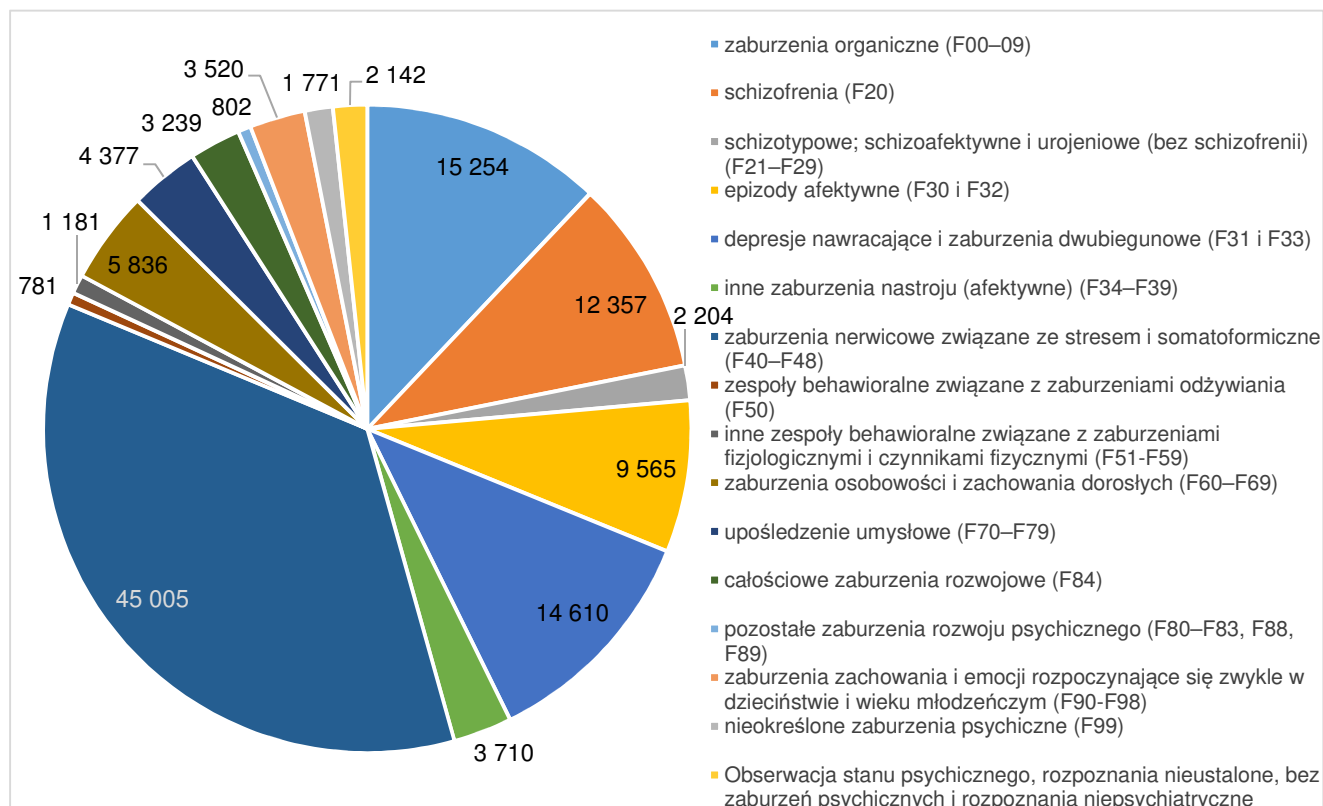
* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Liczba leczonych z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na obszarze wiejskim wynosiła 40 238 osób, co stanowi 32,4% wszystkich leczonych. Natomiast opieką czynną objętych było 49 986 Małopolan, co stanowi 40,2% leczonych ogółem. Najczęściej leczeni byli pacjenci z rozpoznaniem

zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i somatoformicznych (45 005 osób), zaburzeń organicznych (15 254 osoby) oraz depresji nawracających i zaburzeń dwubiegunowych (14 610 osób).

Wykres 1. Leczeni ogółem w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w województwie małopolskim w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM, na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

W 2021 roku najwięcej leczonych ambulatoryjnie odnotowano na terenie miasta Krakowa – 68 631 osób, miasta Tarnowa – 11 103 osoby oraz powiatu limanowskiego – 4 206 osób. Szczegółowy podział leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym ze względu na powiat przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień) w powiatach województwa małopolskiego według wybranych rozpoznań i płci w 2021 roku.

Rozpoznanie	Ogółem	w tym mężczyźni	Zaburzenia organiczne (F00-F09)		Schizofrenia (F20)		Zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii) (F21-F29)		Epizody afektywne, depresje nawracające, zaburzenia dwubiegunowe i inne zaburzenia nastroju (F30-F39)		Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40-F48)	
			ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni
m. Kraków	68 631	26 183	5 786	2 946	4 892	2 597	1 030	450	13 955	4 344	28 161	8 473
m. Nowy Sącz	2 914	1 146	532	273	411	237	36	15	807	211	828	246
m. Tarnów	11 103	4 358	1 860	844	1 593	744	307	115	2 502	748	3 285	1 010
bocheński	4 093	1 705	840	412	515	260	59	32	1 265	374	838	266
brzeski	1 925	636	380	172	221	108	37	12	557	105	533	125
chrzanowski	3 587	1 491	679	345	358	150	122	57	931	297	1 231	518
dąbrowski	1 025	456	202	121	200	97	30	18	252	81	254	86
gorlicki	1 661	663	286	154	283	141	30	14	714	240	255	68
krakowski	1 889	799	295	172	202	98	39	19	550	190	646	231
limanowski	4 206	1 690	603	322	850	408	57	25	925	276	1 101	278
miechowski	2 247	823	676	314	150	67	43	17	742	188	404	113
myślenicki	4 049	1 512	435	224	208	106	76	33	824	204	1 700	456
nowosądecki	323	184	91	56	75	60	4	2	75	27	40	11
nowotarski	2 351	890	539	305	288	169	62	21	378	120	940	205
olkuski	2 939	1 079	382	188	390	175	38	17	762	199	1 008	269
oświęcimski	3 373	1 178	341	153	501	253	78	29	759	157	1 254	282
proszowicki	832	335	218	112	130	69	13	5	194	58	218	53
suski	1 313	491	197	104	214	108	34	12	234	69	437	113
tarnowski	652	265	101	57	84	42	25	14	172	60	197	52
tatrzański	1 018	325	136	66	137	66	6	2	356	97	316	73
wadowicki	2 150	796	317	142	513	255	43	22	558	177	561	125
wielicki	1 931	695	358	168	142	65	35	15	373	139	798	199

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2021 roku liczba leczonych ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim wyniosła 3 744 osób, co wskazuje na wzrost liczby leczonych o 946 pacjentów w porównaniu do 2020 roku. Opieką czynną objęto 776 pacjentów (tj. 20,7% wszystkich leczonych). Liczba leczonych po raz pierwszy wyniosła 1 250 osób tj. 33,4% ogółu pacjentów. W 2021 roku leczono 142 osoby w wieku do 18 lat (tj. 3,8% wszystkich leczonych).

Najczęstszym powodem leczenia było używanie kilku substancji lub innych substancji psychoaktywnych – 2 204 osób (tj. 58,9% wszystkich leczonych), w dalszej kolejności znalazło się leczenie z powodu używania leków uspokajających i nasennych – 487 pacjentów, a także współuzależnienie – 407 pacjentów.

Tabela 4. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim w 2021 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym do 18 r.ż.	ogółem	w tym do 18 r.ż.
Ogółem grupy F11-F19	2020 rok	2 798	95	816	51
	2021 rok	3 744	142	1 250	77
W tym	Mężczyźni	2 510	87	843	53
	Osoby zamieszkałe na wsi	526	32	137	18
	Opieka czynna	776	54	252	29
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:					
Opiaty (F11)		256	1	47	0
Kanabinoły (F12)		284	22	92	11
Leki uspokajające i nasenne (F13)		487	1	86	1
Kokaina (F14)		14	0	6	0
Inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)		139	21	61	12
Substancje halucynogenne (F16)		6	0	1	0
Lotne rozpuszczalniki (F18)		5	1	1	0
Kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)		2 204	94	622	52
Używanie tytoniu (F17)		349	2	334	1
Współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)		407	2	72	0
Współuzależnienia		248	45	87	26

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

W 2021 roku liczba leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim wyniosła 9 624 osób, co w porównaniu do 2020 roku wskazuje na spadek liczby leczonych o 681 osób. Opieką czynną objęto 3 903 pacjentów co daje 40,6% wszystkich leczonych. Liczba leczonych po raz pierwszy wyniosła 2 848 osób tj. 29,6% ogółu pacjentów.

Najczęstszym powodem leczenia był zespół uzależnienia – 8 527 leczonych, w dalszej kolejności współuzależnienia – 1 421 osób oraz używanie szkodliwe – 525 pacjentów.

Tabela 5. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim w 2021 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym do 18 r.ż.	ogółem	w tym do 18 r.ż.
Ogółem grupy F10.0-F10.9	2020 rok	10 305	18	3 356	10
	2021 rok	9 624	36	2 848	9
W tym:	Mężczyźni	7 430	16	2 233	6
	Osoby zamieszkałe na wsi	3 771	6	1 055	3
	Opieka czynna*	3 903	12	1 309	4
Według rozpoznania zasadniczego zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu:					
ostre zatrucie (F10.0)		52	4	21	1
używanie szkodliwe (F10.1)		525	5	148	2
zespół uzależnienia (F10.2)		8 527	16	2 588	5
zespół abstynencyjny bez majaczenia (F10.3)		131	1	29	0
zespół abstynencyjny z majaczeniem (F10.4)		12	1	3	0
zaburzenia psychotyczne bez majaczenia (F10.5)		79	1	9	0
zespół amnestyczny (F10.6)		95	1	23	1
inne zaburzenia psychiczne (F10.7, F10.8, F10.9)		203	7	27	0
Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych (F11-F19)		473	17	85	1
Współuzależnienia		1 421	3	490	2

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

1.3 Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego

W 2021 roku liczba pacjentów objętych opieką środowiskową w województwie małopolskim wyniosła 7 188 osób, co wskazuje na wzrost liczby leczonych o 125 pacjentów w stosunku do 2020 roku (7 063 pacjentów). Liczba leczonych po raz pierwszy wyniosła 1 075 osób tj. 15,0% ogółu pacjentów. W 2021 roku leczono 952 osoby w wieku do 18 lat (tj. 13,2% wszystkich leczonych).

Najczęstszym powodem leczenia były organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi – 2 223 osoby (tj. 30,9% wszystkich leczonych), w dalszej kolejności znalazło się leczenie z powodu schizofrenii – 1 970 pacjentów, a także zaburzenia nastroju – afektywne – 1 055 pacjentów.

Tabela 6. Leczeni w zespołach (oddziałach) leczenia środowiskowego w województwie małopolskim w 2021 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczenie po raz pierwszy	
		ogółem	w tym do 18 r.ż.	ogółem	w tym do 18 r.ż.
Ogółem	2020 rok	7 063	745	779	122
	2021 rok	7 188	952	1 075	151
W tym:	Mężczyźni	3 016	501	479	92
	Osoby zamieszkałe na wsi	2 341	369	412	63
Ogółem z zaburzeniami psychicznymi					
Organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi (F00- F09)		2 223	6	331	0
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu (F10)		40	0	10	0
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych (F11-F19)		16	1	7	0
Schizofrenia (F20)		1 970	1	162	0
Zaburzenia schizotypowe: schizoafektywne i urojeniowe (bez schizofrenii) (F21-F29)		169	4	17	0
Zaburzenia nastroju – afektywne (F30-F39)		1 055	46	156	6
Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (F40-F48)		580	222	213	43
Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi (F50-F59)		42	33	7	6
Inne		1 093	639	172	96

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

1.4. Leczeni w systemie dziennym

W 2021 roku w systemie dziennym w województwie małopolskim leczonych było 2 504 pacjentów. Najwięcej pacjentów skorzystało ze świadczeń dziennych psychiatrycznych dla dorosłych – 1 434 tj. 57,3% wszystkich leczonych dziennie. Na oddziałach dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dorosłych leczono 520 pacjentów (20,8% wszystkich leczonych dziennie), 253 pacjentów leczono na oddziałach dziennych leczenia zaburzeń nerwicowych (tj. 10,1% wszystkich leczonych), 156 osób leczono na oddziałach dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży (tj. 6,2% wszystkich pacjentów), 141 pacjentów leczono na oddziałach dziennych rehabilitacyjnych dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi (tj. 5,6% wszystkich leczonych).

Tabela 7. Liczba leczonych w systemie dziennym w województwie małopolskim w 2021 roku.

Nazwa świadczenia	Liczba leczonych				
	2017	2018	2019	2020	2021
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	2 183	2 172	1 812	1 307	1 434
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	631	620	757	488	520
Świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych	271	229	350	236	253
Świadczenia dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi	135	123	145	137	141
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	192	160	163	122	156
Suma	3 412	3 304	3 227	2 290	2 504

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie

W 2021 roku najwięcej pacjentów w systemie dziennym było leczonych z terenu miasta Krakowa – 929 pacjentów, z powiatu krakowskiego – 258 pacjentów oraz powiatu chrzanowskiego – 164 pacjentów. Na terenie województwa małopolskiego leczyło się 170 pacjentów nie będących mieszkańcami Małopolski.

Tabela 8. Leczeni w systemie dziennym z powiatów województwa małopolskiego w 2021 roku.

Rodzaj świadczenia dziennego						
Nazwa powiatu	psychiatryczne dla dorosłych	psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	leczenia zaburzeń nerwicowych	rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi	psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	razem
m. Kraków	355	248	166	89	71	929
m. Nowy Sącz	37	1	0	0	0	38
m. Tarnów	27	2	1	0	0	30
bocheński	59	7	3	0	0	69
brzeski	6	2	1	0	0	9
chrzanowski	137	1	4	3	19	164
dąbrowski	12	0	0	0	0	12
gorlicki	17	0	0	0	0	16
krakowski	121	91	15	23	8	258
limanowski	33	24	1	0	0	58
miechowski	45	59	0	1	0	105
myślenicki	35	1	1	1	2	40
nowosądecki	59	2	0	1	0	62
nowotarski	15	0	0	1	0	16
olkuski	49	4	3	0	2	58
oświęcimski	95	1	4	0	35	137
proszowicki	17	3	1	2	1	24
suski	23	3	1	0	0	27
tarnowski	77	1	4	0	0	82
tatrzański	4	0	2	0	0	6
wadowicki	78	6	2	1	2	89
wielicki	51	35	4	12	4	106
Małopolska	1 352	491	213	134	144	2 334
inne powiaty	82	29	40	7	12	170
suma	1 434	520	253	141	156	2 504

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

1.5. Leczeni w systemie stacjonarnym

W 2021 roku leczonych w systemie stacjonarnym w województwie małopolskim było 12 382 pacjentów. Najwięcej leczonych było Szpitalu Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – 4 901 pacjentów, co stanowi 39,6% wszystkich osób leczonych stacjonarnie. Wynika to z faktu, że Szpital ten zaliczany jest do jednostek jednoprofilowych i jest największym, a zarazem wiodącym podmiotem w zakresie lecznictwa psychiatrycznego na terenie województwa małopolskiego, dodatkowo posiada największą liczbę łóżek. W dalszej kolejności pod względem liczby leczonych był Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie (1 404 pacjentów), który również zaliczany jest do jednostek jednoprofilowych i jest drugim, po Szpitalu Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego, podmiotem pod

względem liczby udzielanych świadczeń w zakresie leczenia psychiatrycznego oraz liczby posiadanych łóżek na terenie Małopolsce.

Spośród szpitali wieloprofilowych, które w swoich strukturach posiadają oddziały psychiatryczne najwięcej leczonych pacjentów było w Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie – 1 040 pacjentów, w dalszej kolejności w Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu – 978 pacjentów oraz w Nowym Szpitalu w Olkuszu – 702 pacjentów.

Na oddziałach dziecięcych w sumie leczonych było 516 pacjentów, w tym w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie – 282 pacjentów, a w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie – 234 pacjentów.

Tabela 9. Leczeni stacjonarnie w szpitalach psychiatrycznych oraz wieloprofilowych w województwie małopolskim w 2021 roku (bez uzależnień).

Nazwa Szpitala	Liczba leczonych	Liczba osobodni	Średni okres pobytu w dniach
Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego w Krakowie	4 901	183 901	37,5
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	1 404	36 190	25,8
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie	1 040	21 849	21,0
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	662	11 325	17,1
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	978	14 585	14,9
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	359	11 937	33,3
Szpital Uniwersytecki w Krakowie – oddział dziecięcy	282	10 613	37,6
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	315	4 869	18,6
5 Wojskowy Szpital Kliniczny w Krakowie	471	16 423	34,9
Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie	381	11 105	29,1
Zespół Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu	322	11 491	35,7
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	331	7 651	23,1
Nowy Szpital w Olkuszu	702	21 699	30,9
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	234	5 105	21,8
SUMA	12 382	368 743	29,8

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych, MZ-29 oraz MZ-30.

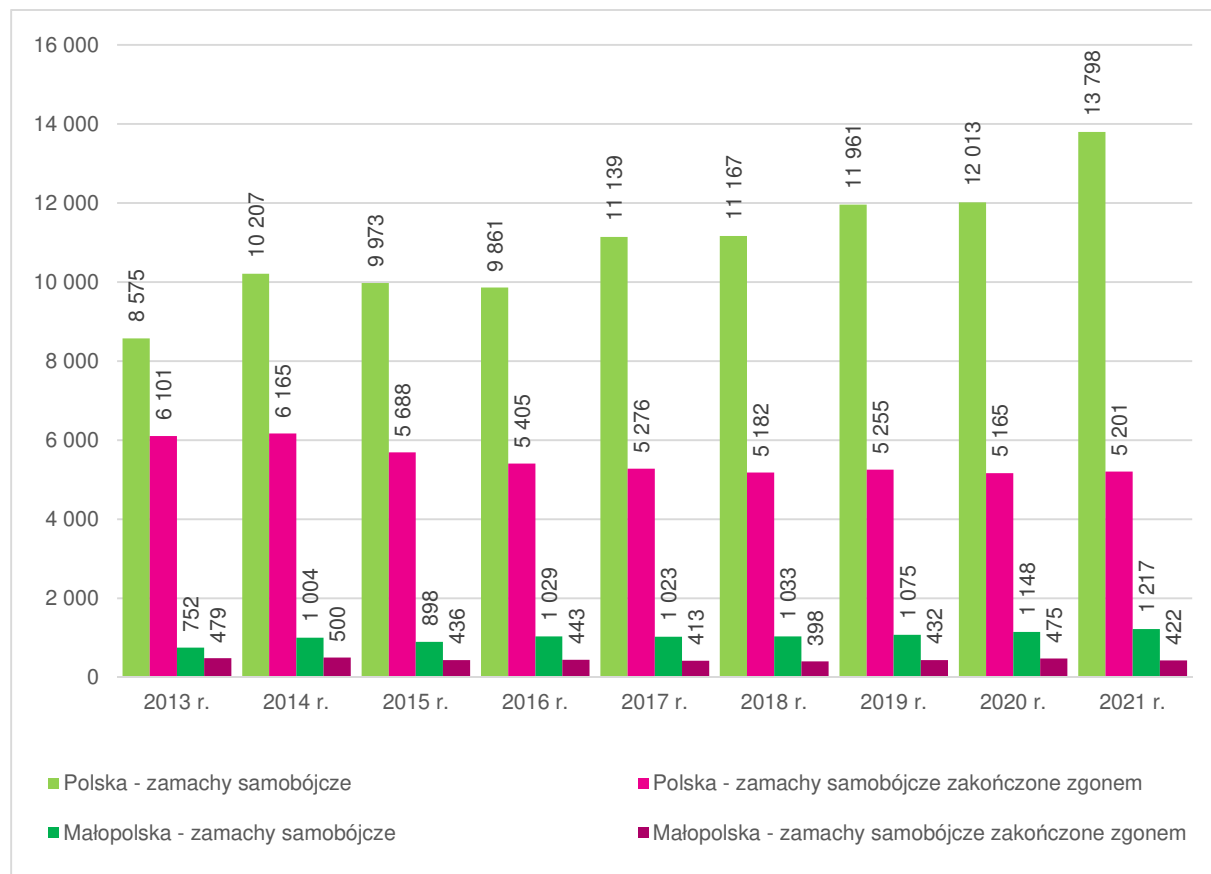
1.6. Samobójstwa w Małopolsce

W Polsce w 2021 roku samobójstwo próbowano popełnić 13 798 razy (razem zamachy samobójcze zakończone zgonem oraz z powodu różnych okoliczności nie skutkujące zgonem), co w stosunku do 2020 roku wskazuje na wzrost liczby zamachów samobójczych o 1 785 prób. Spośród wszystkich prób zamachów samobójczych w Polsce w ubiegłym roku, 5 201 (tj. 37,69% wszystkich prób samobójczych) zakończyło się zgonem.

Z analizy danych wynika, że w 2021 roku na terenie Małopolski 1 217 osób (tj.: 8,82% zamachów samobójczych popełnionych na terenie Polski) targnęło się na swoje życie, co wskazuje na wzrost liczby zamachów samobójczych w stosunku do 2020 roku o 69. Spośród liczby zamachów

ogółem w 2021 roku odnotowano 422 przypadki, które zakończyły się zgonem (tj.: 34,68% wszystkich prób samobójczych).

Wykres 2. Porównanie liczby prób zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nieskutkujących zgonem) do liczby prób zamachów samobójczych skutkujących zgonem na terenie Polski i Małopolski w latach 2013-2021.

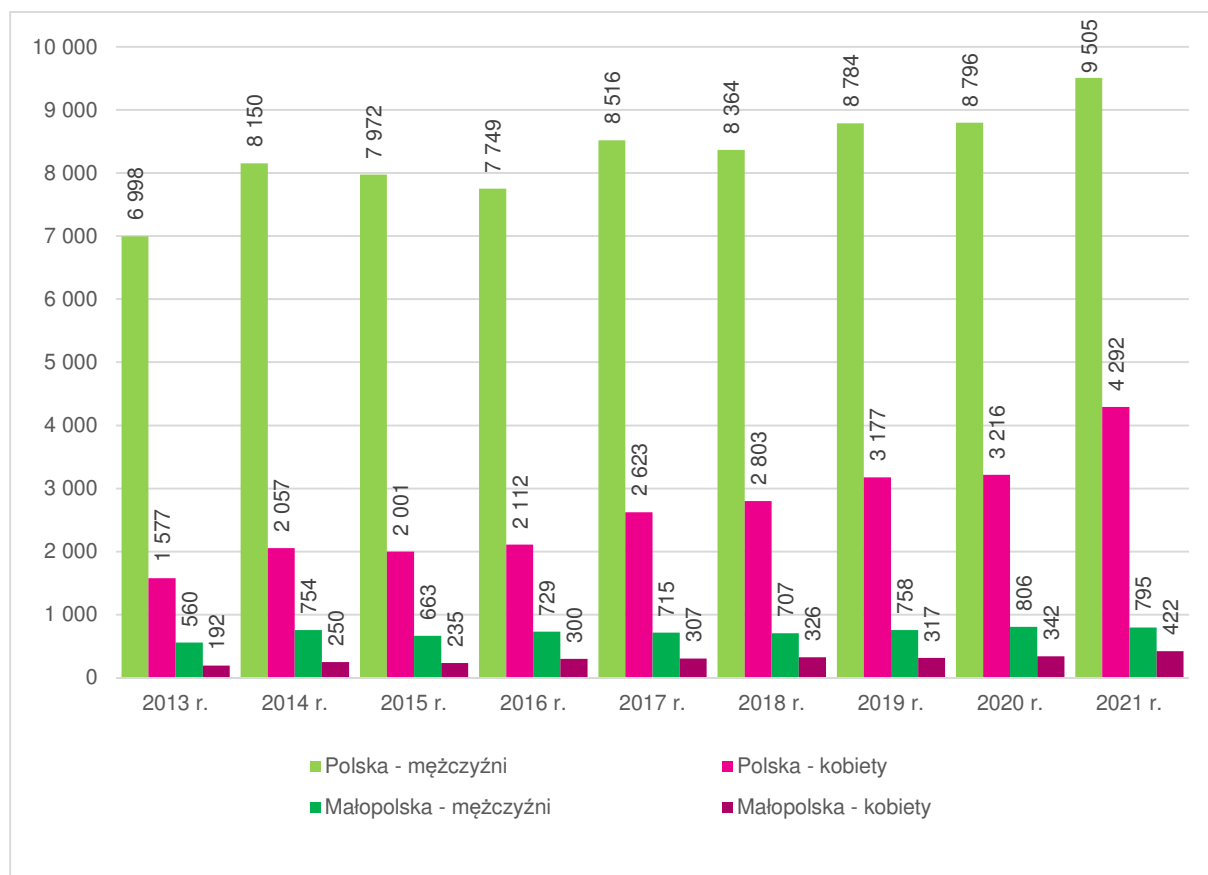

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych dostępnych na: www.policja.pl.

Z dostępnych danych dotyczących podejmowania zamachów samobójczych w Polsce wynika, że każdego roku jest ich więcej oraz zdecydowanie częściej zamachy samobójcze podejmują mężczyźni. W 2021 roku w Polsce 68,89% zamachów samobójczych zostało popełnionych właśnie przez mężczyzn (9 505 mężczyzn), co stanowi więcej o 709 zamachów w porównaniu do roku poprzedniego. Natomiast w ubiegłym roku 4 292 kobiet dokonało zamachu samobójczego, czyli 1 076 kobiet więcej niż w 2020 roku.

W Małopolsce w 2021 roku 795 mężczyzn dokonało zamachu samobójczego (65,32% wszystkich zamachów samobójczych w Małopolsce, czyli o 11 mniej niż w 2020 roku) w porównaniu do 422 kobiet, które dokonały zamachu samobójczego w Małopolsce (co stanowi wzrost o 80 zamachów w porównaniu do roku poprzedzającego).

Wykres 3. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nieskutkujących zgonem) na terenie Polski i Małopolski w latach 2013-2021 w podziale na płeć.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych dostępnych na: www.policja.pl.

Tabela 10. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nieskutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w latach 2013-2021 w podziale na wiek.

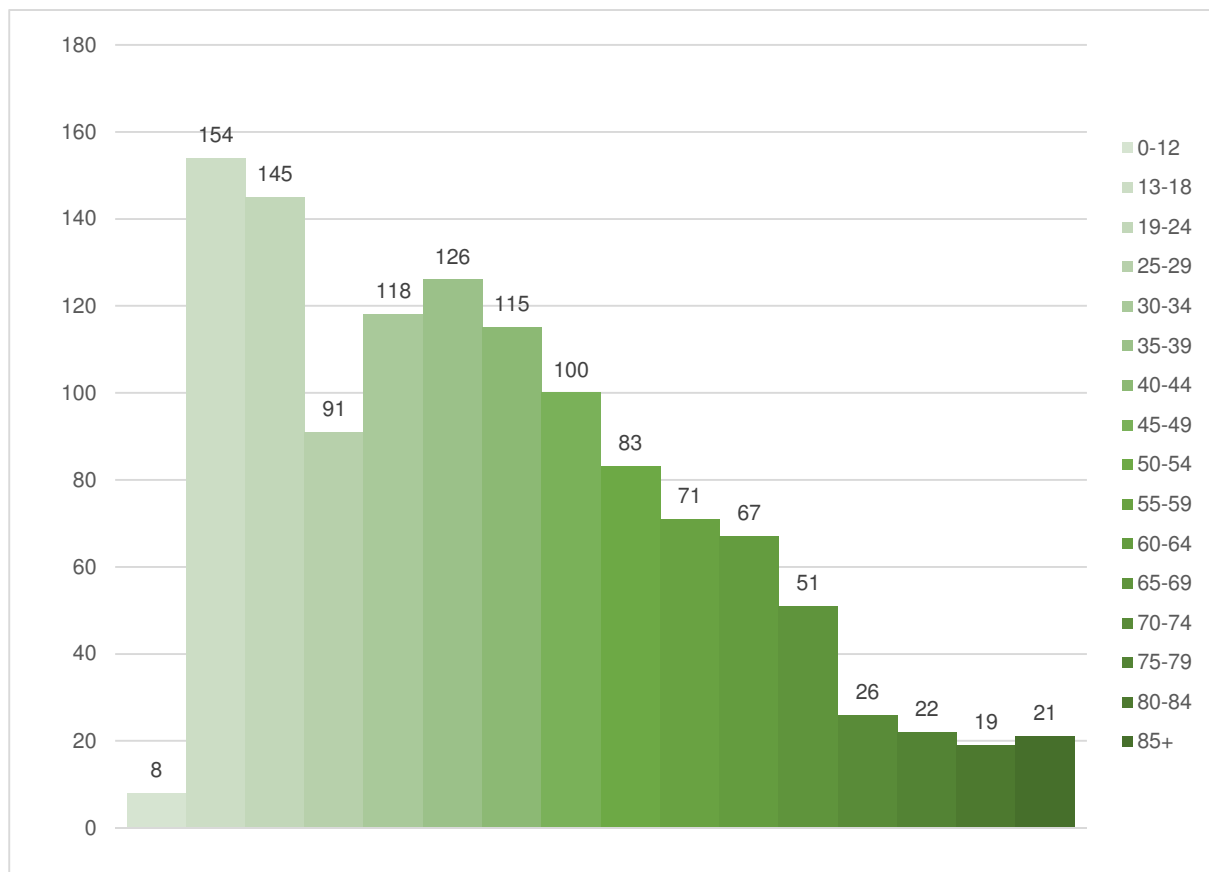
Dane za rok		Wiek																SUMA	
		0-12	13-18	19-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+		nieustalony
2013	liczba prób samobójczych	1	32	77	50	71	51	39	50	61	67	53	24	27	12	16	12	109	752
	w tym zakończonych zgonem	0	9	40	23	35	28	24	33	43	55	43	19	24	11	15	10	67	479
2014	liczba prób samobójczych	0	45	118	82	107	84	80	81	100	96	85	43	21	12	24	11	15	1004
	w tym zakończonych zgonem	0	6	43	30	47	35	35	42	56	68	47	31	15	10	19	7	9	500
2015	liczba prób samobójczych	1	59	97	104	83	77	83	63	85	70	66	37	21	27	14	7	4	898
	w tym zakończonych zgonem	0	6	37	39	31	27	36	40	52	41	46	27	13	23	9	5	4	436
2016	liczba prób samobójczych	2	51	114	97	111	81	94	81	80	91	69	53	36	29	20	11	9	1029
	w tym zakończonych zgonem	0	4	29	28	31	34	30	35	50	52	41	41	21	21	9	9	8	443
2017	liczba prób samobójczych	4	74	112	98	96	98	96	81	77	97	53	45	32	23	22	13	2	1023
	w tym zakończonych zgonem	0	10	25	32	34	36	39	31	29	51	36	34	19	17	12	8	1	414
2018	liczba prób samobójczych	1	77	109	84	108	97	112	107	75	70	68	35	38	22	15	12	3	1033
	w tym zakończonych zgonem	0	6	21	23	35	22	36	53	39	38	43	24	26	14	11	5	2	398
2019	liczba prób samobójczych	2	96	107	98	108	112	99	83	76	88	73	49	28	20	16	20	0	1075
	w tym zakończonych zgonem	1	9	41	32	38	37	30	30	34	45	43	30	20	14	12	16	0	432
2020	liczba prób samobójczych	4	76	120	103	110	133	128	96	73	60	79	67	40	15	22	22	0	1148
	w tym zakończonych zgonem	0	9	37	35	35	48	42	41	37	29	47	52	22	11	17	13	0	475
2021	liczba prób samobójczych	8	154	145	91	118	126	115	100	83	71	67	51	26	22	19	21	0	1217
	w tym zakończonych zgonem	1	10	27	23	37	47	37	39	41	35	38	28	17	12	14	16	0	422

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych dostępnych na: www.policja.pl.

Z dostępnych danych wynika, że najczęściej zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachy samobójcze zakończone zgonem oraz nie skutkujące zgonem) dokonywali młodzi ludzie w wieku 13-18 lat – 154 (tj. 12,65% wszystkich prób samobójczych), w dalszej kolejności były to osoby w wieku 19-24 lata – 145 osób, 35-39 lata – 126 osób oraz 30-34 lata – 118 osób.

W przypadku zamachów samobójczych zakończonych zgonem najczęściej dokonywały ich osoby w wieku tj. 35-39 lat – 47 osób (tj. 11,14% wszystkich zamachów samobójczych zakończonych zgonem), w dalszej kolejności były to osoby w wieku 45-49 lat – 39 przypadków oraz w wieku 60-64 lata – 38 osób.

Wykres 4. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nieskutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku w podziale na grupy wiekowe.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych dostępnych na: www.policja.pl.

Z uzyskanych danych wynika, że w 2021 roku w Małopolsce 347 osób popełniających zamach samobójczy było pod wpływem alkoholu (28,59% wszystkich zamachów), a 184 osób nadużywało alkoholu. Natomiast 424 osób były leczone psychiatrycznie.

Tabela 11. Liczba zamachów samobójczych ogółem (łącznie zamachów samobójczych zakończonych zgonem oraz nieskutkujących zgonem) na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku z uwzględnieniem stanu zdrowia i/lub świadomości samobójcy.

Stan zdrowia/świadomości ¹	Liczba osób
Trzeźwy(a)	175
Pod wpływem alkoholu	347
Pod wpływem środków odurzających	12
Pod wpływem leków	178
Pod wpływem zastępczych środków/substancji (dopalaczy)	0
Brak danych/nie ustalony	531
Choroba fizyczna	44
Trwałe kalectwo	4
Leczony(a) psychiatrycznie	424
Leczony(a) z powodu alkoholizmu	25
Nadużywał(a) alkoholu	184
Leczony(a) z powodu narkomanii	7
Zatrzymywany(a) w izbie wytrzeźwień	3
Miał(a) sprawę(y) w komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi	4
Używał narkotyków	15
Używał dopalaczy	2
Brak danych/nie ustalono	558

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych dostępnych na: www.policja.pl.

¹ Dane dotyczące jednej osoby mogą występować w kilku pozycjach

Rozdział 2

Zasoby instytucjonalne

2.1. Opieka ambulatoryjna

W 2021 roku liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży na terenie województwa małopolskiego wynosiła 79. W porównaniu z rokiem 2020 liczba poradni dla dorosłych zmniejszyła się o 1. Z danych wynika, że w 2021 roku we wszystkich powiatach województwa małopolskiego mieszkańcy mieli dostęp do poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych, łącznie było ich 62. Najwięcej tego typu poradni zakontraktowano w Krakowie – 22. W powiecie chrzanowskim, limanowskim i myślenickim zakontraktowano po 4 poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych, po 3 w powiecie nowotarskim oraz wielickim.

Tabela 12. Poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych w powiatach województwa małopolskiego w latach 2017-2021.

Dane za rok	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski	tatrzański	wadowicki	wielicki	Łącznie
2017	31	4	3	1	2	5	1	2	4	3	1	3	3	3	2	3	1	1	1	1	2	3	80
2018	22	2	1	1	1	5	1	1	3	4	1	4	3	3	2	3	1	1	1	1	2	3	66
2019	22	2	1	1	1	4	1	1	3	4	1	4	3	3	2	3	1	1	1	1	2	3	65
2020	22	2	1	1	1	4	1	1	3	4	1	4	2	3	2	2	1	1	1	1	2	3	63
2021	22	1	1	1	1	4	1	1	2	4	1	4	2	3	2	2	1	2	1	1	2	3	62

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W województwie małopolskim w 2021 roku liczba poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży wynosiła 17, w tym 11 w Krakowie i po jednej w powiatach bocheńskim, limanowskim, myślenickim, olkuskim, oświęcimskim oraz mieście Tarnowie. W 15 powiatach województwa małopolskiego nadal nie było poradni tego typu dla dzieci i młodzieży.

Tabela 13. Poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w powiatach województwa małopolskiego w latach 2017-2021.

Dane za rok	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	Dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski	tatrzański	wadowicki	wielicki	Łącznie
2017	10		1	1					1	1		1	1									1	18
2018	9		1	1						1		1	1										15
2019	11		1	1						1		1			1	1							17
2020	11		1	1						1		1			1	1							17
2021	11		1	1						1		1			1	1							17

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

2.2 Zespoły leczenia środowiskowego

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego Narodowy Fundusz Zdrowia zakontraktował 36 Zespołów Leczenia Środowiskowego w 20 na 22 powiaty województwa małopolskiego, w mieście Nowy Sącz oraz powiecie dąbrowskim nie zakontraktowano opieki środowiskowej. Najwięcej ZLS zakontraktowano na terenie miasta Krakowa – 10, po 2 ZLS w powiatach: krakowskim, limanowskim, myślenickim, nowosądeckim, nowotarskim, suskim oraz wielickim. Dostęp do leczenia środowiskowego w ciągu ostatnich lat uległ poprawie. Jeszcze w 2017 roku mieszkańcy województwa mieli dostęp do 33 ZLS, a w 2018 roku już do 37 ZLS, w 2019 roku do 38 ZLS. Z dostępnych danych wynika, że w porównaniu do 2019 roku w 2020 roku nastąpił spadek liczby ZLS do 36.

Tabela 14. Zespoły leczenia środowiskowego w powiatach województwa małopolskiego w latach 2017-2021.

Dane za rok	m. Kraków	m. Nowy Sącz	m. Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski	tatrzański	wadowicki	wielicki	łącznie
2017	8	1	2	1	1	1	-	1	2	1	1	2		1	1	1	1	2	1	2	1	2	33
2018	10	1	1	1	1	1	-	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	37
2019	11	1	1	1	1	1	-	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	38
2020	10	-	1	1	1	1	-	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	36
2021	10	-	1	1	1	1	-	1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	36

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.3. Opieka dzienna

W województwie małopolskim w 2021 roku oddziały dzienne z zakresu leczenia zaburzeń psychicznych dysponowały 993 miejscami, w tym 401 miejsc na oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych (z tego 114 miejsc w strukturach jednostek biorących udział w pilotażu Centrów Zdrowia Psychicznego), 281 miejsc na oddziałach psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dorosłych, 72 miejsca na oddziałach leczenia zaburzeń nerwicowych oraz 93 miejsca na oddziałach psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży. Największą liczbę miejsc na oddziałach dziennych w omawianym zakresie zakontraktowano w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie – 159 oraz w Szpitalu Klinicznym im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – 153.

Tabela 15. Liczba miejsc dla dorosłych, dzieci i młodzieży na oddziałach dziennych psychiatrycznych, rehabilitacyjnych oraz leczenia zaburzeń nerwicowych (bez uzależnień) na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

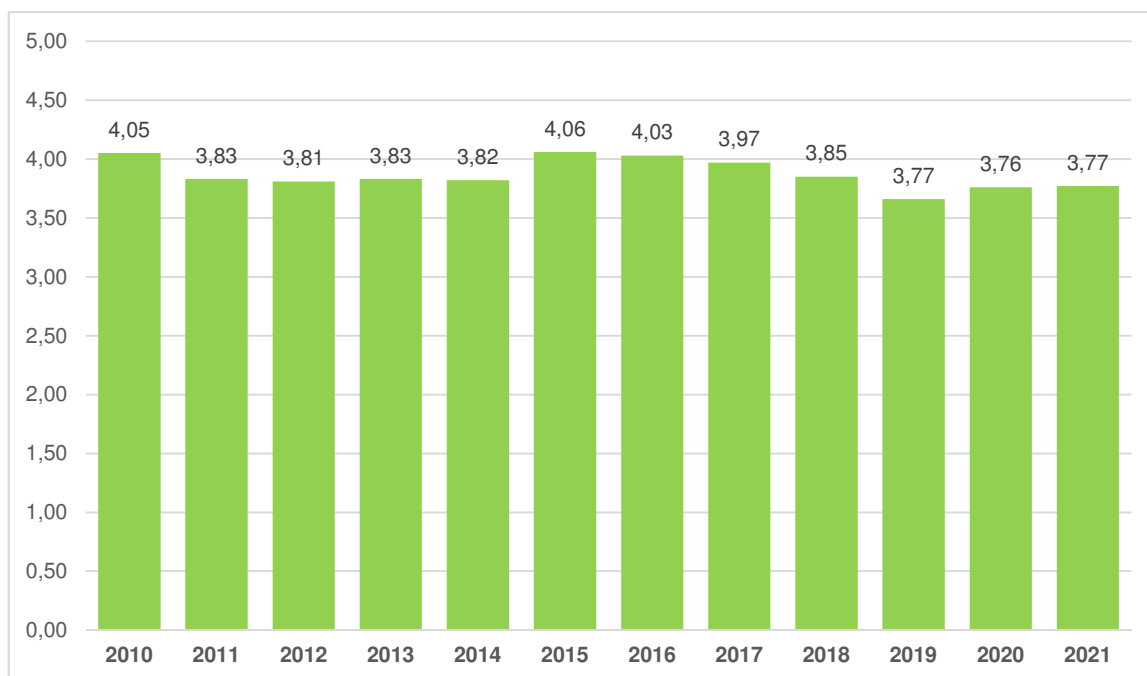
Nazwa jednostki	Nazwa oddziału dziennego	Liczba miejsc
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	20
	psychiatryczny dla dorosłych w CZP	30
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	95
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	8
Razem Szpital Kliniczny im. dr. Józefa im. Babińskiego		153
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	psychiatryczny dla dorosłych	12
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych w CZP	49
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	16
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	40
	leczenia zaburzeń nerwicowych	54
Razem Szpital Uniwersytecki		159
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	25
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką – SP ZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	42
Szpital Specjalistyczny im. Jędrzeja Sniadeckiego w Nowym Sączu	psychiatryczny dla dorosłych	15
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	psychiatryczny dla dorosłych w CZP	20
Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach	psychiatryczny dla dorosłych w CZP	15
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	psychiatryczny dla dorosłych	20
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	psychiatryczny dla dorosłych	25
ZOZ w Oświęcimiu	psychiatryczny dla dorosłych	20
Scanmed sp. z o.o. w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	25
SP ZOZ MSWiA w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	48
NZOZ Ośrodek Zdrowia Psychicznego Pro Psyche w Krakowie	leczenia zaburzeń nerwicowych	18
NZOZ Centrum Psychoterapii s.c. w Myślenicach	psychiatryczny dla dorosłych	18
MEDI-LI-NORM sp. z o.o. w Limanowej	psychiatryczny dla dorosłych	12
	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	14
Razem MEDI-LI-NORM sp. z o.o.		26
Krakowskie Centrum Zdrowia Psychicznego LOGOPROMED w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	25
Krakowski Zespół Zdrowia Psychicznego "MediNorm" sp. z o.o. w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	15
Idea Med sp. z o.o. w Niepołomicach (p. wielicki)	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	20
Fundacja Anny Dymnej "Mimo Wszystko" w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	72
Effatha Ośrodek dla Osób z Autyzmem w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju	146
Euro-Med sp. z o.o. w Oświęcimiu	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży	20
Centrum Zdrowia Tuchów sp. z o.o. (p. tarnowski)	psychiatryczny dla dorosłych	15
"Pro Vita" Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień NZOZ w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	15
"DA VINCI" sp. z o.o. w Krakowie	psychiatryczny rehabilitacyjny dla dorosłych	24
SUMA		993

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.4. Opieka Stacjonarna

W 2021 roku wskaźnik łóżek psychiatrycznych w szpitalach jednoprofilowych oraz wielospecjalistycznych na 10 000 mieszkańców w województwie małopolskim wyniósł 3,77 co stanowi nieznaczny wzrost względem roku poprzedniego (3,76).

Wykres 5. Wskaźnik łóżek psychiatrycznych na 10 000 mieszkańców województwa małopolskiego w latach 2010-2021.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 oraz MZ-30.

W 2021 roku największą liczbę łóżek na oddziałach psychiatrycznych spośród szpitali znajdujących się na terenie województwa małopolskiego posiadał Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – 630 łóżek. Stan ten wynika z faktu, że jest on największym tego typu szpitalem monospecjalistycznym w Małopolsce. Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego w swoich strukturach posiada 6 oddziałów psychiatrycznych ogólnych – 267 łóżek, 2 oddziały rehabilitacji psychiatrycznej – 40 łóżek, 2 oddziały psychogeriatryczne – 90 łóżek oraz po jednym z oddziałów: leczenia zaburzeń nerwicowych – 35 łóżek, psychiatrii sądowej – 88 łóżek, psychiatrii sądowej o wzmocnionym zabezpieczeniu – 65 łóżek oraz ośrodek rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychotycznymi – 45 łóżek. Drugi pod względem liczby łóżek był Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, który posiada w sumie 134 łóżka, w tym 108 łóżek na 3 oddziałach psychiatrycznych ogólnych oraz 26 łóżek na oddziale psychogeriatrycznym.

Pozostałe oddziały, w których udzielane są świadczenia w zakresie opieki psychiatrycznej znajdują się w szpitalach wieloprofilowych, które posiadają oddziały psychiatryczne w swoich strukturach. Największą liczbą łóżek na oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych wśród szpitali wieloprofilowych posiadał Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie 70 łóżek, w dalszej kolejności Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach oraz Nowy Szpital w Olkuszu – po 60 łóżek.

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego znajdowały się 2 oddziały psychiatryczne dla dzieci i młodzieży, posiadające łącznie 52 łóżka. Jeden w Szpitalu Uniwersyteckim w Krakowie – 32 łóżka, a drugi w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie – 20 łóżek.

Tabela 16. Liczba łóżek na oddziałach psychiatrycznych stacjonarnych (bez uzależnień) w szpitalach jednoprofilowych oraz wieloprofilowych na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

Nazwa jednostki	Nazwa oddziału	Liczba łóżek	Obłożenie łóżek
Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych – 6 oddziałów	267	79%
	rehabilitacji psychiatrycznej – 2 oddziały	40	80%
	leczenia zaburzeń nerwicowych	35	87%
	psychogeriatryczny – 2 oddziały	90	67%
	psychiatrii sądowej	88	81%
	psychiatrii sądowej w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia	65	98%
	rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi	45	77%
Razem Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego		630	80%
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	psychiatryczny dla dorosłych – 3 oddziały	108	72%
	psychogeriatryczny	26	84%
Razem Wojewódzki Szpital Psychiatryczny		134	74%
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	55	59%
	psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	32	91%
Szpital Uniwersytecki		87	71%
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	20	70%
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	psychiatryczny dla dorosłych	70	86%
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	psychiatryczny dla dorosłych	60	62%
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w Krakowie	psychiatryczny dla dorosłych	50	90%
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	psychiatryczny dla dorosłych	45	89%
Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu	psychiatryczny dla dorosłych	40	79%
Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	psychiatryczny dla dorosłych	37	82%
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	psychiatryczny dla dorosłych	27	60%
Nowy Szpital w Olkuszu	psychiatryczny dla dorosłych	60	99%
Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu	psychiatryczny dla dorosłych	25	84%
SUMA		1 285	79%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 oraz MZ-30.

2.5. Opieka długoterminowa

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego działały 3 zakłady opiekuńczo-lecznicze posiadające oddziały psychiatryczne. Łącznie dysponowały one 215 łóżkami dla osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących leczenie, pielęgnację i rehabilitację, a niewymagających hospitalizacji, u których zakończono proces diagnozowania, leczenia operacyjnego, a ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz

brak możliwości funkcjonowania w środowisku domowym wymagających stałego nadzoru fachowego personelu.

Tabela 17. Liczba łóżek na oddziałach psychiatrycznych w zakładach opiekuńczo-leczniczych na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

Nazwa ZOL	Liczba łóżek
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krakowie	84
Powiatowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Grojcu (p. oświęcimski)	58
RAJ-MED sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Trzebini (p. chrzanowski)	73
SUMA	215

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

2.6. Centra Zdrowia Psychicznego (CZP)

W drugiej edycji Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 założono m.in. program pilotażowy Centrów Zdrowia Psychicznego (CZP). *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 roku w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego* wprowadzono Program Pilotażowy CZP, w dokumencie znalazły się zapisy dotyczące funkcjonowania, struktury oraz organizacji Centrów Zdrowia Psychicznego.

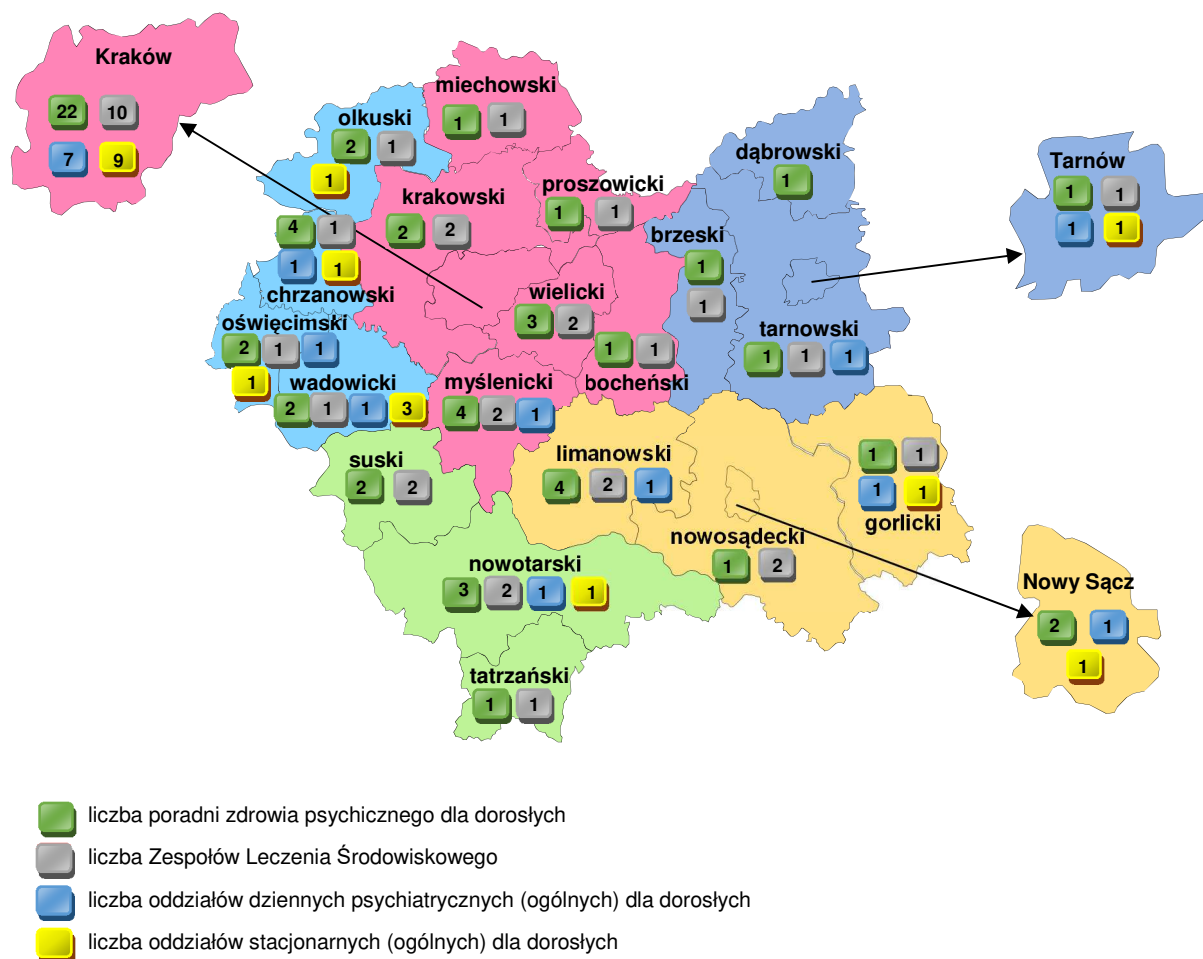
Centrum jest odpowiedzialne za udzielanie świadczeń i objęcie kompleksową opieką psychiatryczną wszystkich potrzebujących mieszkańców z terenu objętego funkcjonowaniem CZP, poprzez udzielanie świadczeń stacjonarnych (psychiatrycznych, w miejscu udzielania pomocy doraźnej), dziennych psychiatrycznych oraz ambulatoryjnych (psychiatrycznych i leczenia środowiskowego, domowego).

Do zadań CZP należy udzielanie pomocy czynnej, długoterminowej, krótkoterminowej, doraźnej i konsultacyjnej. W Centrum w ramach poradni zdrowia psychicznego funkcjonuje Punkt Zgłoszeniowo-Koordynujący (PZK), którego zadaniem jest:

- udzielanie informacji o zakresie działania CZP i możliwości uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej,
- przeprowadzanie wstępnej oceny potrzeb zdrowotnych osób zgłaszających się do PZK, uzgadnianie wstępnego planu postępowania oraz udzielanie możliwego wsparcia w zakresie zdefiniowanych potrzeb,
- uzgadnianie terminu przyjęcia i wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia psychiatrycznego, w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia;
- w przypadkach tego wymagających wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia z zakresu pomocy społecznej,
- udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Centra Zdrowia Psychicznego posiadają odrębny sposób finansowania ze środków publicznego płatnika świadczeń zdrowotnych, tj. CZP otrzymuje tzw. ryczałt na populację wyliczany według stawki na jednego mieszkańca oraz w przypadku udzielania świadczeń osobom spoza obszaru działania CZP – rozliczanie za udzielone świadczenie.

Mapa 1. Rozmieszczenie komórek organizacyjnych niezbędnych do funkcjonowania CZP dla dorosłych – stan na 31.12.2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie oraz na podstawie formularzy sprawozdawczych MZ-29 i MZ-30.

W Małopolsce program pilotażowy Centrów Zdrowia Psychicznego realizowany jest od 1 października 2018 roku przez trzy podmioty lecznicze:

- Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Psychicznego im. prof. Antoniego Kępińskiego w Krakowie,
- Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach,
- Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie.

Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Psychicznego im. prof. Antoniego Kępińskiego w Krakowie swoim zasięgiem obejmuje mieszkańców Krakowa – Śródmieścia (populacja ok. 97 000 osób) i działa w ramach struktur Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. W 2021 roku liczba pacjentów z obszaru objętych opieką w ramach CZP wyniosła 2 740 osób, zaś liczba pacjentów spoza obszaru działania Centrum, którym udzielono świadczeń w ramach umowy CZP wyniosła 6 366 osób. Ogółem w ramach CZP udzielono 81 731 różnego rodzaju świadczeń.

Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach swoją opieką obejmuje mieszkańców powiatu gorlickiego (populacja ok. 85 000 osób). W 2021 roku CZP w Gorlicach udzieliło ogółem 19 599 różnego rodzaju świadczeń mieszkańcom powiatu gorlickiego i 1 147 świadczeń pacjentom spoza obszaru objętego działaniem CZP.

Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie zapewnia opiekę mieszkańcom miasta Tarnowa (populacja ok. 87 500 osób). W 2021 roku CZP w Tarnowie objęło opieką 5 023 pacjentów z miasta Tarnowa oraz 4 873 pacjentów spoza populacji miasta Tarnowa. Ogółem CZP w Tarnowie udzieliło 11 005 różnego rodzaju świadczeń mieszkańcom miasta Tarnowa oraz 9 700 świadczeń pacjentom spoza obszaru objętego działaniem CZP.

W 2020 roku dołączyło czwarte Centrum utworzone na bazie Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie, który dysponuje największym potencjałem i jest wiodącą jednostką w zakresie leczenia psychiatrycznego na terenie województwa małopolskiego, zalicza się również do znaczących jednostek medycznych na mapie kraju. W jego strukturze utworzono Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska-Południe, udzielające świadczenia mieszkańcom powiatu myślenickiego, gminy Mogilany, gminy miejsko-wiejskiej Skawina i gminy miejsko-wiejskiej Świątniki Górne (populacja około 152 000 osób). W 2021 roku objęło opieką 2 428 pacjentów z obszaru objętych opieką w ramach CZP oraz 222 pacjentów spoza obszaru działania Centrum. Ogółem w ramach CZP udzielono 37 358 różnego rodzaju świadczeń.

W 2021 roku rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2021 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego do grona realizatorów pilotażu na terenie Małopolski dołączyła Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”. Uruchamiając tym samym piąte CZP na terenie Małopolski dla mieszkańców powiatu wielickiego (populacja: 101 274 osób) rozpoczęło przyjmowanie pacjentów w 2022 roku.

Dodatkowo w 2021 roku rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 grudnia 2021 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego uruchomiono na terenie Małopolski szóstą CZP. Realizatorem pilotażu CZP został Szpital Powiatowy w Chrzanowie, obejmując opieką mieszkańców powiatu chrzanowskiego (populacja: 100 532 osób). Chrzanowskie CZP rozpoczęło przyjmowanie pacjentów w 2022 roku.

Aktualna mapa zasobów w zakresie dostępnych form leczenia psychiatrycznego w województwie wskazuje, że w każdym powiecie województwa małopolskiego istnieje przynajmniej jedna forma leczenia psychiatrycznego. Oddział psychiatryczny i miejsce udzielania pomocy doraźnej mogą być zlokalizowane poza obszarem działania centrum. W przypadku nieposiadania oddziału psychiatrycznego, świadczenia oddziału psychiatrycznego i pomocy doraźnej mogą być udzielane przez podwykonawcę udzielającego tego rodzaju świadczeń.

Po analizie wniosków płynących z realizowanego pilotażu, na bazie istniejących zasobów Małopolski można sądzić, że w przyszłości będą mogły powstawać kolejne CZP celem rozwijania dostępności do tej formy leczenia dla mieszkańców zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia dotyczącymi dalszego rozwoju CZP.

Dodatkowo w 2012 roku zostało zawarte porozumienie między Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalem im. św. Ludwika w Krakowie, a Szpitalem Uniwersyteckim w Krakowie w zakresie wzajemnej współpracy, udzielania świadczeń zdrowotnych, konsultacji pediatrycznych i psychiatrycznych pomiędzy jednostkami. W ramach porozumienia powołane zostało Małopolskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (Oddziały Psychiatrii Dzieci, Oddziały Psychiatryczne Dziennego Pobytu, Poradnia Zdrowia Psychicznego).

2.7. Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego (ŚCZP) funkcjonujące w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)

Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego (ŚCZP) to miejsca środowiskowej pomocy psychologicznej dla osób doświadczających kryzysów psychicznych. Multidyscyplinarne zespoły zdrowia psychicznego składają się z lekarzy, pielęgniarek, psychologów i psychoterapeutów,

terapeutów środowiskowych, asystentów zdrowienia, pracowników pomocy społecznej i trenerów profilaktyki. Wraz z partnerami projektu obejmują oni wsparciem medycznym i społecznym zarówno dorosłych, jak dzieci i młodzież wraz z ich rodzinami, szkołą i siecią wsparcia. Projekty „Deinstytucjonalizacja szansą na dobrą zmianę” realizowane są w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Celem jest wprowadzenie w życie modelu, który zamiast izolować osoby w kryzysie psychicznym w dużych instytucjach, włącza je do życia. Testowany model zakłada koncepcję zintegrowania i skoordynowania świadczeń medycznych, oparcia społecznego oraz działań edukacyjnych. Na pełen pakiet usług oferowanych przez ŚCZP składają się:

- Świadczenia medyczne, w tym:
 - ✓ Centrum Koordynacji (odpowiednik Punktu Zgłoszeniowo-Konsultacyjnego w pilotażu),
 - ✓ Usługi ambulatoryjne (odpowiednik poradni zdrowia psychicznego),
 - ✓ Usługi Zespołów Mobilnych (odpowiednik Zespołów Leczenia Środowiskowego),
 - ✓ Usługi dzienne (odpowiednik oddziału dziennego psychiatrycznego),
 - ✓ Noclegowe Miejsca Interwencyjne (brak odpowiednika w pilotażu),
 - ✓ Usługi stacjonarne (odpowiednik stacjonarnego oddziału psychiatrycznego).
- Świadczenia oparcia społecznego, w tym:
 - ✓ Usługi Środowiskowego Domu Samopomocy,
 - ✓ Specjalistyczne usługi opiekuńcze,
 - ✓ Klub Samopomocy,
 - ✓ Mieszkanie chronione.
- Usługi profilaktyczne, w tym:
 - ✓ Warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych i średnich,
 - ✓ Warsztaty profilaktyczne dla pracowników zawodów zaufania publicznego,
 - ✓ Pikniki integracyjne dla społeczności lokalnej,
 - ✓ Otwarte webinaria i spotkania on-line oraz filmiku o zdrowiu psychicznym.

W Polsce funkcjonowało w sumie 6 ŚCZP: trzy w Warszawie, jedno w Koszalinie oraz dwa w Małopolsce. ŚCZP w Małopolsce zlokalizowane są przy Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu oraz w Wieliczce przy Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” – działające od września 2018 roku do października 2021 roku.

- Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego w Wieliczce działające przy Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” uruchomiono we wrześniu 2018 roku, projekt został zakończony w październiku 2021 roku. Adresatami projektu byli dorośli mieszkańcy powiatu wielickiego. Projekt był realizowany w partnerstwie ze Starostwem Powiatowym w Wieliczce (PCPR), Miastem i Gminą Wieliczka (GOPS), Szpitalem Uniwersyteckim w Krakowie oraz Centrum Medycznym Da Vinci. Całkowita wartość projektu 15 918 209,36 zł. W 2021 roku objęto opieką 1 134 osoby z obszaru powiatu wielickiego. Ogółem udzielono 22 808 różnego rodzaju świadczeń. Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego w Wieliczce w 2022 roku rozpoczęło działalność w ramach programu pilotażowego CZP.
- Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego w Nowym Targu działające przy Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu uruchomiono w listopadzie 2019 roku. Zakończenie projektu planowane jest w grudniu 2022 roku. Adresatami projektu są mieszkańcy powiatu nowotarskiego. Całkowita wartość projektu 17 192 135,33 zł. W 2021 roku objęto opieką 1 855 osób z obszaru powiatu nowotarskiego oraz 932 osoby (pacjenci oddziału psychiatrycznego) spoza powiatu nowotarskiego. Ogółem udzielono 22 812 różnego rodzaju świadczeń.

Cele Środowiskowych Centrów Zdrowia Psychicznego w Małopolsce realizowane są poprzez:

- udzielanie pomocy pacjentom w środowisku zamieszkania, w naturalnych warunkach rozwoju oraz zapewnienie od momentu pierwszego kryzysu psychicznego po stabilizację społeczną,
- unikanie długiego okresu leczenia pacjentów w warunkach stacjonarnych i ich izolacji od środowiska,
- prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, dla zwiększenia wiedzy na temat zaburzeń psychicznych i równego traktowania osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego,
- zintegrowanie i koordynacja świadczeń medycznych, oparcia społecznego i działań edukacyjnych,
- prowadzenie punktu pierwszego kontaktu i telefonu zgłoszeniowego czynnego przez całą dobę 7 dni w tygodniu. Ich celem jest nawiązanie współpracy z pacjentem lub organizacją odpowiedniej interwencji w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia,
- towarzyszenie pacjentowi we wszystkich przejawach kryzysu psychicznego w rodzinie, szkole, pracy, urzędach, placówkach służby zdrowia oraz pomocy społecznej.

We wrześniu 2021 roku przy Szpitalu Klinicznym im. J. Babińskiego w Krakowie zostało otwarte Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży Kraków – Południe. Centrum obejmuje swoim działaniem młodych mieszkańców z dzielnic: Dębniki, Łągiwniki – Borek Fałęcki i Swoszowice otaczając opieką ponad tysiąc osób w wieku 7 do 21 lat oraz udzielając wielokierunkowego wsparcia ich rodzicom i opiekunom, a także nauczycielom, wychowawcom oraz animatorom działań adresowanych do młodzieży.

Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków-Południe (jako jednostka drugiego poziomu referencyjnego) prowadzi obok dotychczasowej działalności ambulatoryjnej (Poradnia) i leczenia w trybie dziennym (Dzienny Oddział Psychiatryczny) także szeroko zakrojoną pracę środowiskową (z rodziną, szkołą oraz innymi instytucjami i organizacjami opiekuńczymi). Centrum zlokalizowane jest w odremontowanym Pawilonie IV B na terenie zabytkowego zespołu szpitalno-parkowego w Krakowie-Kobierzynie. Koszt remontu, adaptacji i wyposażenia tego budynku wyniósł ponad 5 mln zł, a środki pochodziły z funduszy unijnych z oraz budżetu Województwa Małopolskiego w ramach Projektu „Rozwój bazy lecznictwa psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie”. Projekt jest finansowany z środków unijnych w ramach programu POWER oraz budżetu państwa, a umowa zawarta pomiędzy Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej a Szpitalem opiewa na ponad 13 mln zł, co zapewni funkcjonowanie Centrum do 2023 roku. Projekt jest realizowany przez Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie w partnerstwie z Gminą Miejską Kraków i jednostkami jej podległymi: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 3. Ze Szpitalem współpracuje spółka EZRA, która opracowała model funkcjonowania Centrum.

2.8. Zasoby kadrowe

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego było 357 lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii co oznacza spadek liczby specjalistów w tej dziedzinie w stosunku do roku poprzedniego (w 2020 rok – 364 lekarzy), w tym 200 posiadających pierwszy stopień specjalizacji (w 2020 roku – 202 osoby), 157 lekarzy z drugim stopniem specjalizacji (w 2020 roku – 148). Liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży wyniosła łącznie 25, w tym z pierwszym stopniem specjalizacji 5, z drugim stopniem specjalizacji 20, co daje taki sam poziom lekarzy specjalistów w tej dziedzinie jak w 2020 roku.

W przypadku specjalistów w dziedzinie psychiatrii zauważa się systemowy brak wykwalifikowanej kadry, szczególnie w psychiatrii dzieci i młodzieży. Obserwowany jest konsekwentny odpływ lekarzy psychiatrów wieku rozwojowego do praktyk prywatnych. Natomiast

szkoleniem w tym zakresie zainteresowanych jest niewielu lekarzy, co powoduje nasilenie zjawiska rozwarstwienia społecznego w dostępie do opieki psychiatrycznej i psychoterapeutycznej.

Tabela 18. Liczba lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii oraz w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Stopień specjalizacji		Suma
	I	II	
Lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii	200	157	357
Lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży	5	20	25

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych z Okręgowych Izb Lekarskich.

W 2021 roku w Małopolsce było 152 specjalistów w dziedzinie psychologii klinicznej, co oznacza spadek o 6 specjalistów w porównaniu do 2020 roku – 158 osób, oraz 110 specjalistów w dziedzinie psychologii ogólnej – wzrost o 76 specjalistów.

Tabela 19. Liczba specjalistów w dziedzinie psychologii na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Stopień specjalizacji		Specjalizacje uzyskane „nowym trybem”	Suma
	I	II		
Specjaliści w dziedzinie psychologii klinicznej	41	35	76	152
Specjaliści w dziedzinie psychologii ogólnej	78	32	n.d.	110

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Z uzyskanych danych wynika, że na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku pracowało 437 pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, z czego 245 z nich ukończyło specjalizację, a 192 kurs kwalifikacyjny co oznacza spadek w stosunku do 2020 roku (w 2020 roku było 445 pielęgniarek posiadających specjalizację w tej dziedzinie).

Tabela 20. Liczba pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego oraz kurs kwalifikacyjny pracujący według podstawowego miejsca zatrudnienia na terenie województwa małopolskiego w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Pielęgniarki		Razem
	ze specjalizacją	z ukończonym kursem kwalifikacyjnym	
Specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego	245	192	437

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

2.9. Pomoc społeczna

W 2021 roku w Małopolsce funkcjonowało 27 Domów Pomocy Społecznej (w 2020 roku – 27 DPS), które dysponowały łącznie 3 018 miejscami pobytu dla osób przewlekle psychicznie chorych (od 2020 roku liczba miejsc wzrosła się o 24). Najwięcej miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych było w: Krakowie (3 DPS, 693 miejsca), powiecie krakowskim (4 DPS, 406 miejsc), limanowskim (4 DPS, 337 miejsc) oraz tarnowskim (3 DPS, 335 miejsc).

W Nowym Sączu i powiecie wadowickim funkcjonowały po 2 DPS oferujące odpowiednio 261 i 181 miejsc. W pozostałych powiatach funkcjonowało po jednym domu pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych, w których oferowano od 60 do 145 miejsc.

Na terenie 7 małopolskich powiatów tj.: miasto Tarnów oraz powiaty: brzeski, dąbrowski, miechowski, nowotarski, olkuski i tatrzański nie funkcjonowały domy o takim profilu.

Tabela 21. Domy Pomocy Społecznej – miejsca dla osób przewlekle psychicznie chorych w 2021 roku.

Lp.	Powiat	Nazwa i adres domu pomocy społecznej	Liczba miejsc
1.	m. Kraków	Dom Pomocy Społecznej, ul. Krakowska 55, 31-066 Kraków	260
2.		Dom Pomocy Społecznej, ul. Łanowa 41, 30-725 Kraków	378
3.		Dom Pomocy Społecznej Nowa Huta, os. Hutnicze 5, 31-917 Kraków	55
4.	m. Nowy Sącz	Dom Pomocy Społecznej, ul. Nawojowska 159, 33-300 Nowy Sącz	170
5.		Dom Pomocy Społecznej, ul. Nawojowska 155, 33-300 Nowy Sącz	91
6.	bocheński	Dom Pomocy Społecznej, ul. Karolina 14G, 32-700 Bochnia	67
7.	chrzanowski	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej im. Adama Starzeńskiego w Płazie, ul. Wiosny Ludów 4, 32-552 Płaza	101
8.	gorlicki	Dom Pomocy Społecznej, Klimkówka 67, 38-312 Ropa	78
9.	krakowski	Dom Pomocy Społecznej, Czerna 110, 32-065 Krzeszowice	95
10.		Bonifraterska Fundacja Dobroczynna Dom Pomocy Społecznej w Konarach, ul. Bonifraterska 11, 32-031 Mogilany	63
11.		Dom Pomocy Społecznej, ul. Kasztanowa 20, 32-088 Owczary	99
12.		Dom Pomocy Społecznej, ul. Słoneczna 3, 32-082 Więckowice	149
13.	limanowski	Dom Pomocy Społecznej, ul. Rakoczego 9, 34-730 Mszana Dolna	48
14.		Dom Pomocy Społecznej "Diana", 34-741 Kasina Wielka 448	100
15.		Dom Pomocy Społecznej, Raba Niżna 1, 34-730 Mszana Dolna	90
16.		Dom Pomocy Społecznej w Szczyrzycu, 34-623 Szczyrzyc 182	99
17.	myślenicki	Dom Pomocy Społecznej „Biały Potok”, 32-425 Trzemeśnia 377	76
18.	nowosądecki	Dom Pomocy Społecznej, Zbyszyce 12, 33-318 Gródek nad Dunajcem	122
19.	oświęcimski	Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów, ul. Bł. Faustyny 4, 32-652 Bulowice	81
20.	proszowicki	Dom Pomocy Społecznej im. Adama Chmielowskiego, Łyszkowice 64, 32-104 Koniusza	145
21.	suski	Dom Pomocy Społecznej, ul. Żeromskiego 17, 34-220 Maków Podhalański	75
22.	tarnowski	Dom Pomocy Społecznej, Sieradza 208, 33-240 Żabno	85
23.		Dom Pomocy Społecznej w Stróżach, Stróże 1, 32-840 Zakliczyn	108
24.		Dom Pomocy Społecznej, Nowodworze 64, 33-112 Tarnowiec	142
25.	wadowicki	Dom Pomocy Społecznej im. św. O. Rafała Kalinowskiego, ul. Pułaskiego 5, 34-100 Wadowice	114
26.		Dom Pomocy Społecznej w Zebrzydowicach, Zebrzydowice 1, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska	67
27.	wielicki	Dom Pomocy Społecznej, Sułków 278, 32-020 Wieliczka	60
SUMA			3 018

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie małopolskim w 2021 roku wsparcie oferowały 83 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS) – 54 o zasięgu gminnym oraz 29 o zasięgu powiatowym (nastąpił wzrost w stosunku do 2018 roku kiedy było 78 ŚDS, w 2019 roku było 80 ŚDS,

w 2020 roku było 81 ŚDS), które łącznie dysponowały 3 102 miejscami. Wśród nich 12 jednostek zlokalizowanych było w Krakowie, 8 w powiecie krakowskim, 7 w powiecie tarnowskim 6 w powiecie wielickim, 5 ŚDS znajdowało się w powiatach: bocheńskim oraz nowotarskim, po 4 ŚDS w powiatach: miechowskim, myślenickim, nowosądeckim i proszowickim. W powiatach: gorlickim, olkuskim, oświęcimskim, limanowskim i wadowickim mieszkańcy mieli dostęp 3 ŚDS, a w pozostałych do 2 lub 1 środowiskowego domu samopomocy. Powiat tatrzański jest jedynym, który nie dysponuje ŚDS na swoim terenie (podobnie jak w poprzednich latach). Poniższa tabela nr 22 przedstawia szczegółową listę ŚDS na terenie małopolski w podziale na typ:

- A – domy dla osób chorych psychicznie,
- B – domy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- C – domy dla osób wykazujących inne niż przewlekłe choroby psychiczne lub niepełnosprawność intelektualną, przewlekłe zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych.

Tabela 22. Środowiskowe Domy Samopomocy w 2021 roku.

Środowiskowe domy samopomocy o zasięgu gminnym				
Lp.	Miasto/Gmina	Adres środowiskowego domu samopomocy oraz filii	Typ Domu (A,B,C)	Liczba miejsc
1.	Biecz (powiat gorlicki)	ŚDS w Bieczu, ul. Parkowa 1, 38-340 Biecz z filią w Gorlicach – ul. Wyszyńskiego 18, 38-300 Gorlice	B,C	40
2.	Biskupice (powiat wielicki)	ŚDS Tomaszkowice 455, 32-020 Wieliczka	A,B	38
3.	Chełmek (powiat oświęcimski)	ŚDS ul. Kochanowskiego 1, 32-660 Chełmek	A	30
4.	Charsznica (powiat miechowski)	ŚDS Jelcza 219, 32-250 Charsznica	A,B,C	30
5.	Dobczyce (powiat myślenicki)	ŚDS ul. Jagiellońska 2, 32-410 Dobczyce	A,B,C	27
6.	Gdów (powiat wielicki)	ŚDS Zagórzany 109, 32-420 Gdów	A,B,C	41
7.	Jabłonka (powiat nowotarski)	ŚDS ul. Tetmajera 4, 34-480 Jabłonka	B	26
8.	Jerzmanowice-Przegonia (powiat krakowski)	ŚDS – Ognisko Terapeutyczne, ul. Rajska 26, 32-048 Jerzmanowice	A,B,C	25
9.	Kalwaria Zebrzydowska (powiat wadowicki)	ŚDS al. Jana Pawła II 7a, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska	A,B,C	30
10.	Klucze (powiat olkuski)	ŚDS ul. Źródłana 3, 32-310 Kolbark	A,B,C	35
11.	Kozłów (powiat miechowski)	ŚDS Kępie 16, 32-241 Kozłów	A,B,C	25
12.	Kraków	ŚDS os. Wandy 23, 31-907 Kraków	B,C	15
13.		ŚDS "Vita", os. Młodości 8, 31-908 Kraków	A	80
14.		ŚDS ul. Józefa 1, 31-056 Kraków	A	22
15.		ŚDS ul. Olszańska 5, 31-126 Kraków	A	47
16.		ŚDS ul. Aleksandry 1, 30-837 Kraków z filią przy ul. Teligi 26b, 30-805 Kraków	B	60
17.		ŚDS al. Pokoju 7, 30-002 Kraków	B	21
18.		ŚDS os. Szkolne 30, 31-978 Kraków	B,C	30
19.		ŚDS os. Tysiąclecia 86, 31-610 Kraków	B	29
20.		ŚDS ul. Grotgiera 3, 30-031 Kraków	B	22
21.		ŚDS ul. Pasteura 1, 31-222 Kraków z filią przy ul. Komandosów 18, 30-334 Kraków	A,B	58
22.		ŚDS ul. Piekarska 3, 31-067 Kraków	B	48
23.		ŚDS ul. Żywiecka 16, 30-427 Kraków	C	21

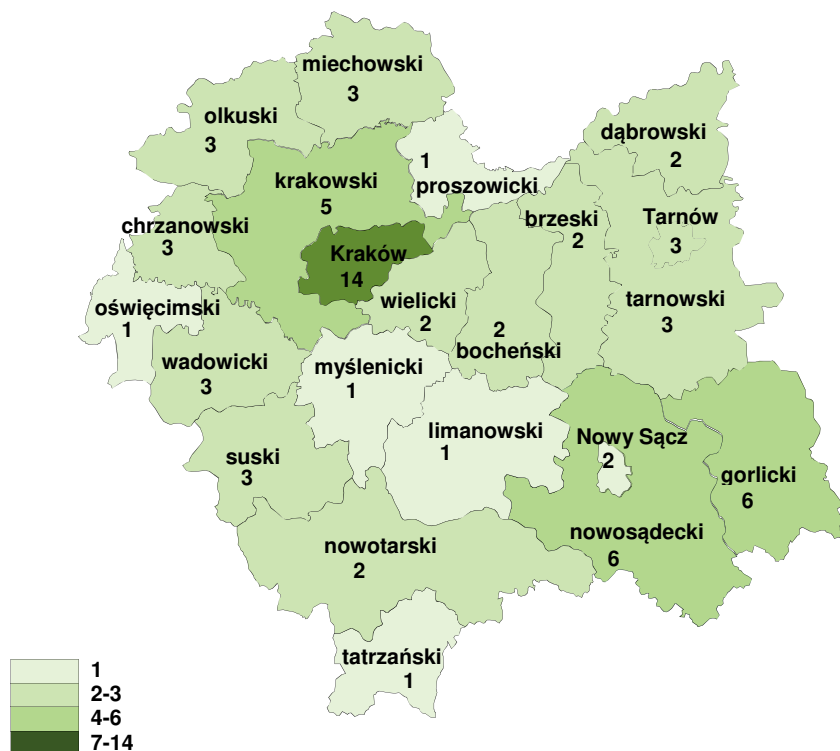
24.	Krynica-Zdrój (powiat nowosądecki)	ŚDS ul. Źródłana 59, 33-380 Krynica-Zdrój	A,B,C	40
25.	Krzeszowice (powiat krakowski)	ŚDS ul. ks. Mądryzka 32, Wola Filipowska, 32-065 Krzeszowice	A,B,C	35
26.	Laskowa (powiat limanowski)	ŚDS Ujanowice 180, 34-603 Ujanowice	A,B	30
27.	Limanowa (powiat limanowski)	ŚDS ul. Kilińskiego 11, 34-600 Limanowa	A,B	33
28.	Lisia Góra (powiat tarnowski)	ŚDS ul. Sucharskiego 3a, 33-140 Lisia Góra	A,B	32
29.	Miechów (powiat miechowski)	ŚDS ul. Szpitalna 1, 32-200 Miechów	A,B,C	30
30.	Mszana Dolna (powiat limanowski)	ŚDS Mszana Górna 401, 34-733 Mszana Dolna	A,B	40
31.	Niepołomice (powiat wielicki)	ŚDS ul. Targowa 8, 32-005 Niepołomice	A,B	39
32.	Nowe Brzesko (powiat proszowski)	ŚDS Gruszów 28, 32-120 Nowe Brzesko	A,B,C	30
33.	Nowy Targ (powiat nowotarski)	ŚDS "Chatka", ul. Podtatrzańska 47a, 34-400 Nowy Targ	B,C	30
34.	Nowy Wiśnicz (powiat bocheński)	ŚDS Muchówka 157, 32-722 Królówka	A,B,C	35
35.	Olesno (powiat dąbrowski)	ŚDS Oleśnica 73, 33-200 Dąbrowa Tarnowska	A,B	36
36.	Oświęcim (powiat oświęcimski)	ŚDS ul. Słowackiego 1a, 32-600 Oświęcim	A,B,C	70
37.	Raciechowice (powiat myślenicki)	ŚDS Zegartowice 114, 32-415 Raciechowice z filią w Komornikach 98, 32-415 Raciechowice	A,B	64
38.	Raławice (powiat miechowski)	ŚDS Kościejów 52, 32-222 Raławice	A,B,C	33
39.	Radłów (powiat tarnowski)	ŚDS Siedlec 72, 33-130 Radłów	A,B	32
40.	Radziemice (powiat proszowski)	ŚDS Wrocimowice 4, 32-107 Radziemice	A,B,C	25
41.	Ryglice (powiat tarnowski)	ŚDS ul. ks. J. Wyrwy 4, 33-160 Ryglice	A,B	25
42.	Rzepiennik Strzyżewski (powiat tarnowski)	ŚDS "Przystań", Rzepiennik Biskupi 293, 33-163 Rzepiennik Strzyżewski	A,B,C	27
43.	Słomniki (powiat krakowski)	ŚDS "Świt" Miłocice 58, 32-090 Słomniki	B	25
44.	Stary Sącz (powiat nowosądecki)	ŚDS ul. Cyganowice 95, 33-340 Stary Sącz	A,B	38
45.	Szczawnica (powiat nowotarski)	ŚDS "Perła", ul. Park Dolny 6, 34-460 Szczawnica	B	33
46.	Szczucin (powiat dąbrowski)	ŚDS Dąbrowica 161, 33-230 Szczucin	A,B,C	44
47.	Trzciana (powiat bocheński)	ŚDS Rdzawa 1, 32-732 Kamionna	A,B,C	47
48.	Uście Gorlickie (powiat gorlicki)	ŚDS w Wysowej-Zdroju 98, 38-316 Wysowa-Zdrój	A	15
49.	Wieliczka (powiat wielicki)	ŚDS os. Sienkiewicza 24, 32-020 Wieliczka	A	44
50.	Wieprz (powiat wadowicki)	Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Podgórze 18, 34-122 Wieprz	B	25
51.	Wolbrom (powiat olkuski)	ŚDS ul. Skalska 20, 32-340 Wolbrom	A,B	39
52.	Zabierzów (powiat krakowski)	ŚDS w Radwanowicach 1a, 32-064 Rudawa	A,B	35
53.	Zielonki (powiat krakowski)	ŚDS w Woli Zachariaszowskiej, ul. Świętego Floriana 19, 32-087 Zielonki	A,B,C	29
54.	Żegocina (powiat bocheński)	ŚDS w Żegocinie 232a, 32-731 Żegocina	A,B,C	35
RAZEM GMINNE				1 895

Środowiskowe domy samopomocy o zasięgu powiatowym				
Lp.	Powiat	Adres środowiskowego domu samopomocy oraz filii	Typ Domu (A,B,C)	Liczba miejsc dotowych
55.	Miasto Nowy Sącz	ŚDS, ul. Nawojowska 159a, 33-300 Nowy Sącz	A,B	60
56.	Miasto Tarnów	ŚDS al. MB Fatimskiej 6, 33-100 Tarnów	B	60
57.		ŚDS "Zielona Przystań", ul. Piotra Skargi 29a, 33-100 Tarnów	A,C	46
58.	bocheński	ŚDS ul. Karolina 14f, 32-700 Bochnia	A,B	27
59.		ŚDS w Cerekwi 44, 32-711 Bogucice	A,B	40
60.	brzeski	ŚDS Łysa Góra 251, 32-853 Dębno	A,B,C	60
61.	chrzanowski	ŚDS ul. Kolonia Stella 11, 32-500 Chrzanów	A,B	44
62.		ŚDS ul. dr. Jana Gołąba 2, 32-551 Babice	A,B	25
63.	gorlicki	ŚDS ul. Michalusa 18, 38-300 Gorlice z filią ul. Węgierska 28, 38-350 Bobowa	A,B	65
64.	krakowski	ŚDS ul. Węgierska 5, 32-050 Skawina	A,B,C	36
65.		ŚDS Konary 21, ul. Bonifratska 11, 32-031 Mogilany	A,B,C	35
66.		ŚDS w Woli Kalinowskiej, ul. Szkolna 12, 32-045 Sułoszowa	A,B	30
67.	myślenicki	ŚDS ul. 1-ego Maja 66, 32-440 Sułkowice z filią w Lubniu 475, 32-433 Lubień	A,B	55
68.		ŚDS "Magiczny Dom", ul. Zdrojowa 14, 32-400 Myślenice	B	28
69.	nowosądecki	ŚDS ul. Piłsudskiego 119, 33-370 Muszyna	A,B	41
70.		ŚDS Zbyszyce 12, 33-318 Gródek n/ Dunajcem	A,B	32
71.	nowotarski	ŚDS Czerwienne 341, 34-407 Czerwienne	B,C	24
72.		ŚDS "Promyk", ul. J. Kazimierza 22,34-400 Nowy Targ z filią "Radość Życia" ul. Słowackiego 2, 34-700 Rabka Zdrój	A,B	65
73.	olkuski	ŚDS ul. Korczaka 7, 32-300 Olkusz	A,B,C	47
74.	oświęcimski	ŚDS ul. Żwirki i Wigury 27a, 32-650 Kęty z filią ul. Nosala 7, 32-620 Brzeszcze	A,B	43
75.	proszowicki	ŚDS ul. 3 Maja 2,32-100 Proszowice z filią ul. Kolejowa 4, 32-100 Proszowice	A,B,C	63
76.		ŚDS Winiary 63, 32-109 Pałacznica	A,B,C	30
77.	suski	ŚDS ul. Banacha 1, 34-240 Jordanów	A,B	30
78.	tarnowski	ŚDS Karwodrza 116, 33-170 Tuchów	A,B	30
79.		ŚDS Nowodworze 64, 33-112 Tarnowiec	A,B	25
80.		ŚDS Stróże 1, 32-840 Zakliczyn	A,B	20
81.	wadowicki	ŚDS ul. E. K. Wojtyłów 16, 34-100 Wadowice z filią ul. Daszyńskiego 12, 34-120 Andrychów	A,B	85
82.	wielicki	ŚDS Śledziejowice 336, 32-020 Wieliczka	B,C	24
83.		ŚDS Brzezcie 338, 32-014 Brzezcie	A,B,C	37
RAZEM POWIATOWE				1 207
SUMA				3 102

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

W 2021 roku funkcjonowało w województwie małopolskim 69 warsztatów terapii zajęciowej (taka sama liczba w 2020 roku). Dostęp do tego rodzaju wsparcia mieli mieszkańcy każdego z powiatów regionu. Na terenie poszczególnych powiatów zlokalizowanych było od 1 do 14 warsztatów. Najwięcej WTZ funkcjonowało w Krakowie (14), po 6 w powiatach gorlickim i nowosądeckim oraz 5 w powiecie krakowskim. Kadra małopolskich warsztatów terapii zajęciowej liczyła w 2021 roku 938 osób, średnio pojedynczy warsztat dysponował 14 pracownikami. W 2021 roku w Małopolsce w zajęciach WTZ uczestniczyło łącznie 2 769 osób z niepełnosprawnościami. (w 2020 roku – 2 760 osób z niepełnosprawnościami).

Mapa 2. Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2021 rok. Dane pochodzą ze sprawozdania Ocena Zasobów Pomocy Społecznej województwa małopolskiego za rok 2021, s 100.

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego funkcjonowało 12 Zakładów Aktywności Zawodowej, w których zatrudniano 234 osoby chorujące psychicznie (w 2020 roku działało 11 ZAZ-ów, w których zatrudniano 131 osób chorujących psychicznie). Po dwa zakłady zlokalizowane były w Krakowie i powiecie nowosądeckim (w gminach Grybów i Nawojowa), a pozostałe 7 w powiatach brzeskim, gorlickim, krakowskim, miechowskim, olkuskim, suskim oraz tarnowskim, a także mieście Tarnów. W Małopolsce systematycznie rośnie liczba Zakładów Aktywności Zawodowej dzięki temu wzrasta liczba miejsc pracy w których mogą podjąć zatrudnienie osoby z chorobami psychicznymi.

Tabela 23. Liczba osób chorujących psychicznie zatrudnionych w Zakładach Aktywności Zawodowej na przestrzeni lat 2008-2021.

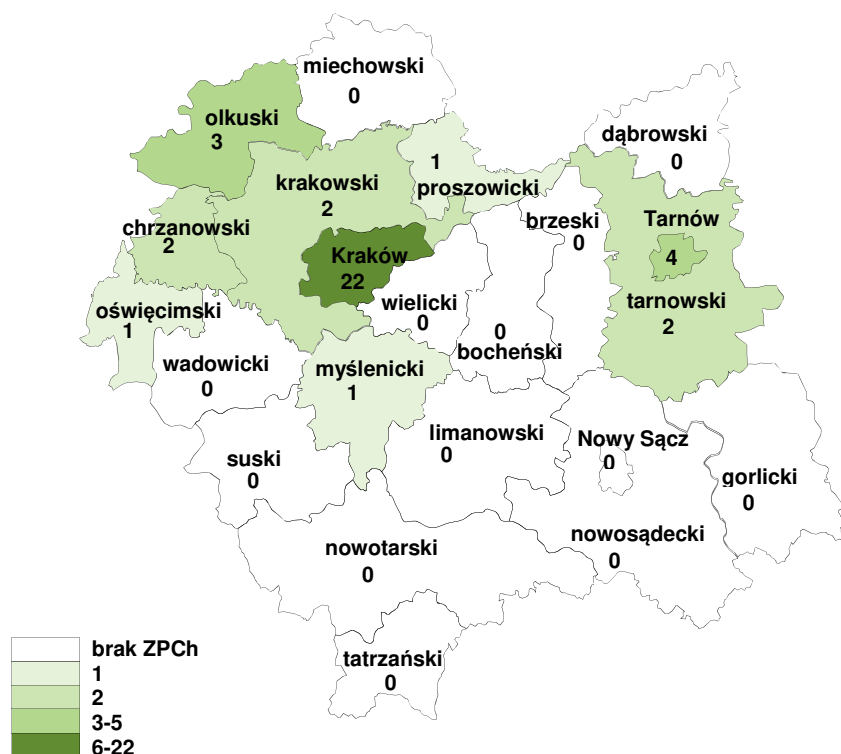
Lp.	Nazwa jednostki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne, ZAZ U Pana Cogito	21	21	21	21	22	22	21	22	22	22	25	29	29	21
2.	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Piast, ZAZ Piast	23	29	21	21	35	25	25	44	41	42	44	46	47	51
3.	Stowarzyszenie Pomocy Szansa w Witowicach, ZAZ w Witowicach	8	8	8	7	14	14	13	13	13	13	13	14	15	24
4.	Konwent oo. Bonifratrów w Konarach, ZAZ Konary	26	26	26	26	28	23	22	17	20	20	16	19	19	14
5.	Stowarzyszenie Integracyjne Aktywizacji Zawodowej Szansa, ZAZ Pensjonat na Wzgórzach	19	20	19	19	21	20	21	21	20	20	21	24	25	15
6.	Spółdzielnia Socjalna Opoka, ZAZ Opoka	-	-	-	-	7	9	7	9	8	8	8	14	15	9
7.	Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach, ZAZ w Stróżach	-	-	-	-	-	-	-	19	6	8	8	13	17	19
8.	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, ZAZ w Nawojowej	-	-	-	-	-	-	-	11	12	12	15	15	15	14
9.	Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej, ZAZ "Słoneczne Wzgórze" w Tarnowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	16	22	23	27
10.	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Łysej Górze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9	11	11	13
11.	Zakład Aktywności Zawodowej w Gładyszowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	18
12.	Zakład Aktywności Zawodowej w Suchej Beskidzkiej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
SUMA		97	104	95	94	127	113	109	156	142	163	175	222	231	234

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od ZAZ-ów.

Z roku na rok ubywa zakładów pracy chronionej. Na początku 2021 roku w województwie małopolskim funkcjonowało 38 zakładów pracy chronionej (ZPCh), o 3 mniej niż przed rokiem oraz o ponad połowę, bo o 52 mniej niż w 2014 roku. ZPCh zlokalizowane były na terenie 9 powiatów, z czego 22 zakłady zlokalizowane były w Krakowie (o 1 mniej niż w poprzednim roku), 4 w Tarnowie (o 1 mniej niż w poprzednim roku), 3 w powiecie olkuskim, po 2 w powiecie krakowskim, chrzanowskim i tarnowskim oraz po jednym ZPCh w powiatach oświęcimskim, myślenickim, oraz proszowickim.

Niepełnosprawni mieszkańcy 11 powiatów (bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego, gorlickiego, limanowskiego, miechowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, suskiego, tatrzańskiego, wadowickiego i wielickiego) oraz miasta Nowy Sącz nie mieli możliwości podjęcia pracy w zakładzie pracy chronionej w swojej okolicy.

Mapa 3. Zakłady pracy chronionej w Małopolsce w 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie na podstawie danych za 2021 rok. Dane pochodzą ze sprawozdania Ocena Zasobów Pomocy Społecznej województwa małopolskiego za rok 2021, s 101.

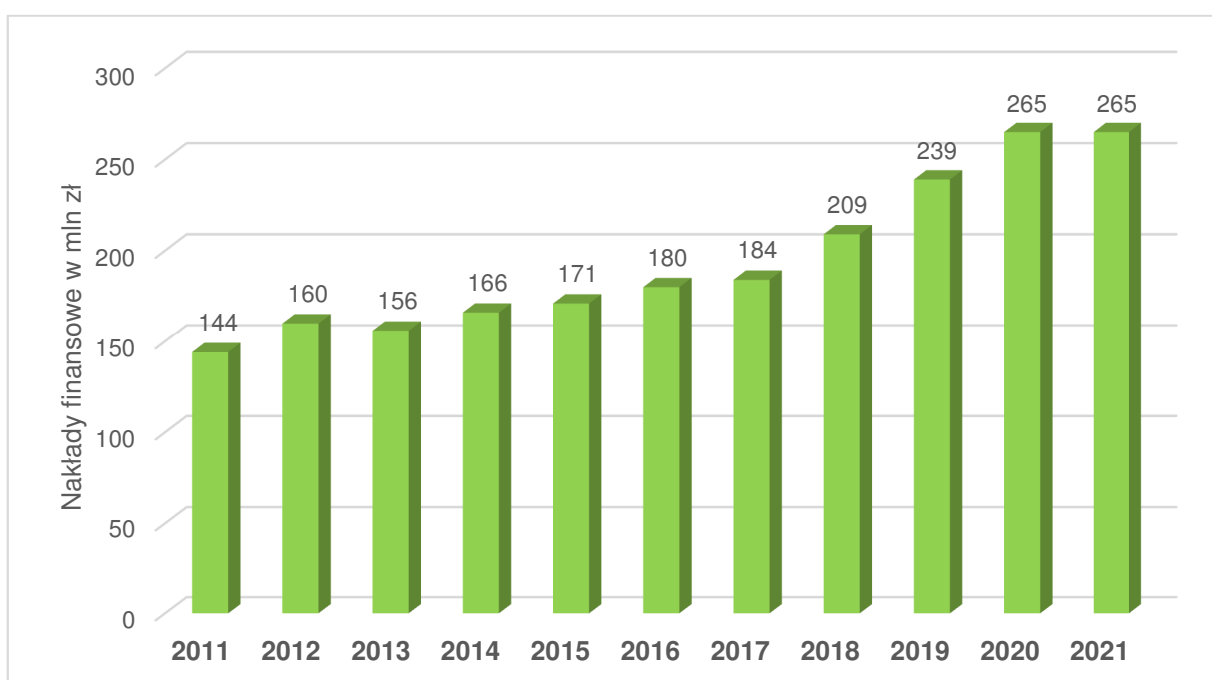
Rozdział 3

Finansowanie Programu

3.1. Kontraktowanie świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej

Kluczowym zagadnieniem dotyczącym finansowania psychiatrii z jej kompleksowym zakresem udzielania świadczeń medycznych w rodzaju psychiatria i leczenie uzależnień, jest zapewnienie odpowiedniego jej finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Na przestrzeni ostatnich lat nakłady na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień systematycznie rosły, wyjątkiem był 2021 roku gdzie wysokość kontraktu utrzymała się na tym samym poziomie co w 2020 roku. Pomimo tego dotychczasowy poziom finansowania jest ciągle niewystarczający i nie zabezpiecza całkowitych kosztów wykonywanych usług w większości zakresów.

Wykres 6. Nakłady MOZ NFZ na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień w latach 2011-2021 w mln zł.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Poziom finansowania świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień utrzymuje się na stałym poziomie ok. 3% wartości całego kontraktu dla Małopolski. Jednym z postulatów zgłaszanych przez środowiska związane z opieką psychiatryczną jest podniesienie udziału procentowego finansowania świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w stosunku do wartości całkowitych środków finansowych przeznaczonych do rozdysponowania w poszczególnych rodzajach świadczeń przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2021 roku wartość kontraktu w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w województwie małopolskim wynosiła 265 071 513,81 zł. Z danych wynika, że największa pula środków została zakontraktowana w jednostkach na terenie Krakowa – 143 260 800,65 zł, związane jest to z faktem, że w Krakowie działa największy szpital psychiatryczny w Małopolsce, ponadto jest największa liczba łóżek na oddziałach stacjonarnych, miejsc na oddziałach dziennych, zespołów leczenia środowiskowego oraz poradni zdrowia psychicznego.

Tabela 24. Nakłady MOW NFZ na opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień w 2021 roku w podziale na powiaty województwa małopolskiego.

Powiat	Wartość kontraktu w zł
m. Kraków*	143 260 800,65
m. Nowy Sącz	4 532 856,99
m. Tarnów*	18 258 097,12
bocheński	1 915 994,89
brzeski	1 667 416,60
chrzanowski	6 948 140,89
dąbrowski	462 807,80
gorlicki*	12 515 204,02
krakowski*	8 089 134,90
limanowski	3 287 662,62
miechowski	2 187 211,92
myślenicki*	7 981 473,30
nowosądecki	1 965 766,10
nowotarski	9 980 751,73
olkuski	5 989 224,22
oświęcimski	9 213 555,13
proszowicki	915 764,35
suski	1 902 101,40
tarnowski	1 924 640,54
tatrzański	1 287 407,45
wadowicki	18 055 069,93
wielicki	2 729 431,26
SUMA:	265 071 513,81

* w tym nakłady finansowe w ramach CZP

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2021 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień dla dwóch działających w województwie małopolskim szpitali psychiatrycznych (bez CZP) przeznaczył w sumie 88 376 570,96 zł, co stanowi 33,34% całego kontraktu w tym zakresie dla Małopolski.

Z danych wynika, że Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie w 2021 roku posiadał kontrakt (bez CZP) w wysokości 71 576 854,63 zł (tj. 27% całego kontraktu w województwie małopolskim). Spośród całego kontraktu Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego posiadał najwyższą kwotę na stacjonarne świadczenia psychiatryczne dla dorosłych tj. w wysokości 16 791 703,94 zł.

Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie posiadał kontrakt w wysokości 16 799 716,33 zł (tj. 6,34 % całego kontraktu w województwie małopolskim). W kontrakcie Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego, najwyższa kwota była przeznaczona na stacjonarne świadczenia psychiatryczne dla dorosłych – 6 165 746,12 zł.

Tabela 25. Wartość kontraktów w szpitalach psychiatrycznych w podziale na podmioty oraz rodzaj świadczeń w 2021 roku.

Nazwa jednostki opieki zdrowotnej	Nazwa zakresu świadczeń	Wartość kontraktu w zł
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	3 202 349,50
	Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży	354 258,00
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży - I Poziom Referencyjny	1 002 190,50
	Świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	497 007,15
	Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	661 788,00
	Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	199 657,50
	Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych	2 332 746,90
	Leczenie środowiskowe (domowe)	7 533 558,00
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	16 791 703,94
	Świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej	2 460 878,44
	Leczenie zaburzeń nerwicowych dla dorosłych	2 365 567,75
	Świadczenia psychogeriatryczne	7 400 293,54
	Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach podstawowego zabezpieczenia	6 788 756,00
	Świadczenia w psychiatrii sądowej w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia	9 286 091,28
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	2 087 643,88
	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	5 017 993,75
	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	3 116 074,50
Świadczenia w izbie przyjęć szpitala (ryczałt dobowy)	478 296,00	
Razem Szpital im. Babińskiego (bez CZP)		71 576 854,63
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	554 038,50
	Świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	317 644,20
	Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	280 041,60
	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	292 382,70
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	6 165 746,12
	Świadczenia psychogeriatryczne	2 015 229,38
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	2 651 668,08
	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne	4 044 669,75
	Świadczenia w izbie przyjęć szpitala (ryczałt dobowy)	478 296,00
Razem Szpital w Andrychowie		16 799 716,33
Suma końcowa		88 376 570,96

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Łączna wartość kontraktów oddziałów stacjonarnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w szpitalach ogólnych w 2021 roku wynosiła 40 326 196,93 zł. Spośród wszystkich podmiotów największy kontrakt posiadał Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu – 7 135 708,83 zł.

Tabela 26. Wartość kontraktów oddziałów stacjonarnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w szpitalach ogólnych w podziale na podmioty oraz rodzaj świadczeń w 2021 roku.

Nazwa jednostki ochrony zdrowia	Nazwa zakresu świadczeń	Wartość kontraktu w zł
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	1 542 075,22
	Leczenie uzależnień stacjonarne	3 188 198,75
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych w CZP	1 816 836,75
Razem Szpital im. św. Łukasza		6 547 110,72
Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 217 819,26
	Leczenie uzależnień stacjonarne	1 611 733,75
	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	1 827 859,82
	Świadczenia w izbie przyjęć szpitala (ryczałt dobowy)	478 296,00
Razem Szpital Podhalański		7 135 708,83
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	3 574 185,00
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych w CZP	2 296 839,19
Razem Szpital Uniwersytecki		5 871 024,19
Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	1 282 494,54
	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych w CZP	1 555 439,44
Razem Szpital im. Klimontowicza		2 837 933,98
Nowy Szpital w Olkuszu sp. z o.o.	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	4 418 656,97
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	3 364 574,36
Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	2 386 267,69
	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	469 196,75
Razem Szpital im. Rydygiera		2 855 464,44
Zespół Opieki Zdrowotnej w Oświęcimiu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	2 521 723,69
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	1 308 566,81
Szpital Specjalistyczny im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu	Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	1 693 827,94
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	Świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	1 771 605,00
SUMA		40 326 196,93

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2021 roku wartość kontraktów na świadczenia psychiatryczne dla dorosłych w ramach Centrum Zdrowia Psychicznego wyniosła 48 105 547,75 zł. Największy kontrakt otrzymał Szpital Uniwersytecki w Krakowie – 13 851 293,53 zł.

Tabela 27. Wartość kontraktów na świadczenia psychiatryczne dla dorosłych w Centrach Zdrowia Psychicznego w 2021 roku.

Nazwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą	Obszar działania	Wartość kontraktu w zł
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	Kraków - Śródmieście	13 851 293,53
Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	powiat gorlicki	9 753 614,48
Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	m. Tarnów	11 275 683,85
Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	p. myślenicki, gm. Skawina, gm. Mogilany, gm. Świątniki Górne	13 224 955,89
SUMA		48 105 547,75

Źródło: Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

3.2. Realizacja Programów Promocji Zdrowia Psychicznego przez Województwo Małopolskie

Samorząd Województwa podejmuje działania profilaktyczne z zakresu zdrowia psychicznego, w ramach których w 2018 roku opracowano Regionalny Program Zdrowotny pod nazwą „Program profilaktyki chorób od stresu u osób pracujących na terenie Województwa Małopolskiego na lata 2019-2021 z perspektywą kontynuacji”. Celem Programu jest zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem u osób pracujących w województwie małopolskim, które z racji wykonywanej pracy lub wieku są zagrożone podwyższonym poziomem stresu. Grupą docelową są osoby pełnoletnie pracujące lub mieszkające w Małopolsce w wieku aktywności zawodowej wykonujące zawody lub będące na stanowiskach o podwyższonym poziomie stresu lub osoby w wieku 30-39 lat lub osoby powyżej 50 roku życia. Program ma charakter warsztatowy i prowadzony jest w 4 modułach po 6 godzin edukacyjnych przeprowadzonych w weekendy (soboty i niedziele), gdzie zgodnie z opinią ekspertów warsztaty są jedną z najskuteczniejszych form interwencji.

W 2019 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie wyłonił realizatorów Programu, w ramach realizacji zadania wyłonione zostały trzy podmioty z którymi podpisano umowy o łącznej wartości 1 071 966,25 zł.

Tabela 28. Realizatorzy Programu profilaktyki chorób od stresu u osób pracujących na terenie województwa małopolskiego na lata 2019-2021 z perspektywą kontynuacji, wyłonieni w ramach konkursu.

Beneficjent	Tytuł projektu	Obszar realizacji	Wartość podpisanych umów
Nowy Szpital w Olkuszu sp. z o.o.	Wszystko pod kontrolą – Program profilaktyki chorób od stresu dla osób aktywnych zawodowo na terenie powiatu olkuskiego	powiat olkuski	352 850,00 zł
Centrum Medyczne Maszchaba sp. z o.o.	Wsparcie pracujących w radzeniu sobie ze stresem	województwo małopolskie	494 371,25 zł
Centrum Rekreacyjno-Lecznicze „GLINIK” sp. z o.o. s.k.a.	Warsztaty antystresowe w Wysowej-Zdroju	powiat gorlicki, nowosądecki	224 775,00 zł
SUMA			1 071 996,25 zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych uzyskanych od WUP w Krakowie.

Projekt Nowego Szpitala w Olkuszu zakończył się w dniu 31.10.2020 roku. Ogółem z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 240 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 81 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt Centrum „GLINIK” zakończył się w dniu 31.08.2021 roku. Skorzystało z niego 150 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 47 osób w wieku 50 lat i więcej. Ogółem z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 390 osób pracujących wśród nich było 128 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt CM Maszachaba został wydłużony i zakończy się 30.06.2022 roku.

W 2019 roku Województwo Małopolskie zleciło opracowanie programu polityki zdrowotnej pt. „Ty decydujesz jak reagujesz” – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. Program nie mógł uzyskać pozytywnej opinii Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji z uwagi na fakt, że tego rodzaju zadania powinny być realizowane w oparciu o regionalne programy ochrony zdrowia psychicznego. W związku z tym, projekt był realizowany na podstawie zapisów ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym jako zadanie z zakresu zdrowia publicznego obejmujące profilaktykę zdrowia psychicznego.

W roku szkolnym 2021/2022 na terenie województwa małopolskiego realizowany był pilotażowo program profilaktyczny pn. „Ty decydujesz jak reagujesz” – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. Celem programu jest wsparcie poprzez działania profilaktyczne i terapeutyczne, a także promowanie zdrowia psychicznego i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach w młodzieżowej grupie rówieśniczej, w tym nabywanie umiejętności przeciwstawiania się negatywnym wpływom i unikania potencjalnych zagrożeń. W ramach zadania w sześciu szkołach podstawowych (trzech w Krakowie, dwóch z powiatu krakowskiego i jednej z powiatu wielickiego) realizowany był cykl warsztatów dla uczniów w trzech kategoriach wiekowych (klasy 1-3, 4-6, 7-8) oraz ich nauczycieli, a także szkoleń dla rodziców. Zarówno warsztaty jak i szkolenia były prowadzone przez specjalistów tj.: terapeutów środowiskowych dzieci i młodzieży, pedagogów, psychoterapeutów czy psychologów z przygotowaniem pedagogicznym. Realizatorem zadania był Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie. Na realizację zadania Województwo przeznaczyło 187 000 zł, w tym 90 000 zł w 2021 roku i 97 000 zł w 2022 roku. W roku szkolnym 2021/2022 interwencją zostało objętych 291 uczniów, 141 nauczycieli oraz 194 rodziców. Z uwagi na duże zainteresowanie programem w roku szkolnym 2022/2023 planowana jest kontynuacja realizacji zadania finansowanego ze środków Województwa Małopolskiego.

3.3. Środki finansowe przeznaczone przez Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego

W 2021 roku Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego przeznaczyło ogółem 8 700 689,67 zł, z czego dla Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego w Krakowie dotacja wyniosła łącznie 5 282 979,56 zł, natomiast dla Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie 3 417 710,11 zł. Dodatkowo w 2021 roku Województwo Małopolskie w ramach Małopolskiej Tarczy Antykrzysowej (Pakiet Medyczny) przekazało dotację dla dwóch szpitali o profilu psychiatrycznym będących wojewódzkimi podmiotami leczniczymi. Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie uzyskał dofinansowanie w wysokości 2 257 117,42 zł, a Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie uzyskał dofinansowanie w wysokości 930 912,92 zł.

Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie

W celu dalszego rozwoju Szpitala Klinicznego im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, niezbędna jest systematyczna modernizacja istniejącej bazy leczenia psychiatrycznego.

„Rozwój bazy leczenia psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Specjalistycznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie – Etap II” - zadanie wieloletnie zakończone:

- budynek nr 1 (1, 1A, 1B) – wykonano roboty budowlano-instalacyjne i konserwatorskie,
- budynek 4B – wykonano roboty budowlano-instalacyjne i konserwatorskie.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 3 826 084,00 zł.

„Prace dostosowawcze w budynkach szpitalnych wynikające z nakazów Państwowego Inspektora Sanitarnego, rozporządzenia Ministra Zdrowia (program dostosowawczy) oraz innych obowiązujących przepisów w Szpitalu Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie”:

- budynek nr 3A – wykonano prace naprawcze remontowo-budowlane,
- budynek nr 5B – wykonano prace dostosowawcze w pomieszczeniach budynku,
- wybrane budynki szpitalne – wykonano prace budowlano-instalacyjne.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 1 020 517,00 zł.

„Modernizacja oddziałów detoksykacji i leczenia uzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie – II etap”:

- Budynek szpitalny nr 5C (Oddział 5D). Wykonano prace dostosowawcze budowlano-instalacyjne oraz wykończeniowe w budynku szpitalnym nr 5C. W ramach zadania wykonano prace dostosowawcze wynikające z wydanych nakazów instytucji państwowych, rozporządzenia Ministra Zdrowia (program dostosowawczy oraz innych obowiązujących, w budynku mieszczącym oddziały detoksykacji i leczenia uzależnień przepisów).

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 191 711,56 zł.

„Przebudowa dróg na terenie Zespołu szpitalno-parkowego w Krakowie Kobierzynie – etap I (Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie)”:

- W ramach zadania wykonano kompletną dokumentację projektową przebudowy dróg wewnętrznych oraz uzyskano decyzje pozwolenia na budowę.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 48 469,00 zł.

„Wykonanie prac projektowych dotyczących budynku szpitalnego nr 6A w zakresie przebudowy, rozbudowy i modernizacji budynku. (Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie)”:

- W ramach zadania opracowano program funkcjonalno-użytkowy dla budynku 6A oraz uzyskano decyzję ULI CP, złożono wnioski o wydanie pozwolenia konserwatorskiego.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 74 140,00 zł.

„Dostosowanie pomieszczeń zastępczych dla potrzeb Poradni Zdrowia Psychicznego (Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie)”:

- wykonano prace dostosowawcze budowlano-instalacyjne oraz wykończeniowe.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 122 058,00 zł.

Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie

- Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie - Działanie 12.1 RPO.

Poniesione w 2021 roku nakłady finansowane ze środków budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 3 417 710,11 zł.

Rozdział 4

Realizacja celów Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

4.1 Cele główne oraz szczegółowe

Cele główne oraz szczegółowe Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 są spójne z celami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 i zostały sformułowane na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (Dz. U. poz. 458).

Cele główne Programu:

- 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.**
- 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.**
- 3. Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu.**

Cele szczegółowe i zadania Programu:

- w zakresie zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb:
 - 1.1. upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
 - 1.2. upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
 - 1.3. aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 1.4. skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.
- w zakresie prowadzenia działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - 2.1. upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
 - 2.2. zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- w zakresie monitorowania i oceny skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie.

4.2. Zrealizowane zadania w 2021 roku w ramach celów głównych oraz szczegółowych Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

Cel główny			
1.	Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb		
Cel szczegółowy			
1.1	Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej		
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Zwiększanie dostępności i zmniejszania nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży na terenie województwa.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy.	W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego działały 63 poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych, 17 poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży oraz 36 zespołów leczenia środowiskowego.
2.	Opracowanie, we współpracy z samorządami lokalnymi, strategii rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb zdrowotnych w zakresie CZP, zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na określonym obszarze terytorialnym.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy.	<p>Województwo Małopolskie: priorytety zostały sformułowane jako 3 cele główne i 6 celów szczegółowych w Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.</p> <p>W Małopolsce program pilotażowy Centrów Zdrowia Psychicznego realizowany jest od 1 października 2018 roku przez trzy podmioty lecznicze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Psychicznego im. prof. Antoniego Kępińskiego w Krakowie, • Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach, • Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie. • Od 1 września 2020 roku dołączyło czwarte Centrum utworzone na bazie Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie. • W 2021 roku rozporządzeniem Ministra Zdrowia włączone do pilotażu zostały dwa kolejne CZP prowadzone przez: Fundację Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” przeznaczone dla mieszkańców powiatu wielickiego oraz Szpital Powiatowy w Chrzanowie przeznaczone dla mieszkańców powiatu chrzanowskiego. Oba CZP rozpoczęły działalność w 2022 roku. <p>Dodatkowo Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego kontynuował rozpoczęte pod koniec 2020 roku prace nad projektem lokalizacji Centrów Zdrowia psychicznego w województwie małopolskim. Pierwsza wersja projektu została przedstawiona podczas spotkania Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego.</p>
3.	Wspieranie wdrażania planu umiejscowienia CZP zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa, w tym poprzez stymulowanie zmian w strukturze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd województwa.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Jednostki ochrony zdrowia	<p>Województwo Małopolskie: Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie zapewnia opiekę mieszkańcom miasta Tarnowa (populacja ok. 87 500 osób). W 2021 roku CZP w Tarnowie objęło opieką 5 023 pacjentów z miasta Tarnowa oraz 4 873 pacjentów spoza populacji miasta Tarnowa. W sumie CZP w Tarnowie udzieliło 11 005 różnego rodzaju świadczeń mieszkańcom miasta Tarnowa oraz 9 700 świadczeń pacjentom spoza obszaru objętego działaniem CZP.</p> <p>Dodatkowo w 2020 roku Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie rozpoczął realizację programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego. W jego ramach utworzono Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska-Południe, które udziela świadczeń mieszkańcom powiatu myślenickiego, gminy Mogilany, gminy miejsko-wiejskiej Skawina i gminy miejsko-wiejskiej Świątniki Górne. W 2021 roku objęło opieką 2 428 pacjentów z obszaru objętych opieką w ramach CZP oraz 222 pacjentów spoza obszaru działania Centrum.</p>

			<p>W sumie w ramach CZP udzielono 37 358 różnego rodzaju świadczeń.</p> <p>Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie: Szpital od kilkunastu lat realizuje program strukturalnej przebudowy koncepcji opieki nad pacjentami poprzez tworzenie medycznych komórek organizacyjnych przejmujących w coraz szerszym zakresie zadanie udzielania opieki psychiatrycznej w pobliżu miejsca zamieszkania pacjenta i w ścisłym powiązaniu ze środowiskiem lokalnym. Dodatkowo w 2021 roku Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego podjął działania przygotowawcze zmierzające do uruchomienia działającego w ramach Programu Pilotażowego Centrum Zdrowia Psychicznego Kraków-Podgórze.</p> <p>Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie: Opracowano plan powstania Centrum Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców powiatu wadowickiego oraz suskiego.</p> <p>Powiat chrzanowski: W 2021 roku rozporządzeniem Ministra Zdrowia włączone do pilotażu zostało CZP prowadzone przez Szpital Powiatowy w Chrzanowie przeznaczone dla mieszkańców powiatu chrzanowskiego. CZP rozpoczęło działalność w 2022 roku.</p> <p>Powiat nowotarski: Kontynuacja działalności Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych w Nowym Targu przy Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu.</p> <p>Powiat wielicki: W 2021 roku rozporządzeniem Ministra Zdrowia włączone do pilotażu zostało CZP prowadzone przez Fundację Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” przeznaczone dla mieszkańców powiatu wielickiego.</p> <p>5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SPZOZ w Krakowie: W 2021 roku złożył wniosek do Biura ds. Pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego o realizację pilotażu na terenie Krakowa-Krowodrzy.</p>
4.	Rozwijanie sieci oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych oraz stopniowe zmniejszanie i przekształcanie dużych szpitali psychiatrycznych w placówki specjalistyczne, zapewniające profilowane usługi zdrowotne.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Jednostki ochrony zdrowia	<p>Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie: W ramach działań przystosowawczych przewidzianych w Małopolskim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie przekształcił stacjonarne oddziały ogólnopsychiatryczne męskie dla Krakowa-Podgórze i dla Krakowa-Krowodrzy w oddziały koedukacyjne, likwidując jednocześnie Oddział Psychiatryczny Kraków-Nowa Huta (kobiety). W strukturze Szpitala w 2021 roku funkcjonowało pięć oddziałów psychiatrycznych – Małopolska-Południe, Kraków-Nowa Huta, Kraków-Podgórze I i Kraków-Podgórze II, Kraków-Krowodrza oraz jedenaście oddziałów specjalistycznych, w tym trzy oddziały psychiatrii sądowej – jeden o wzmocnionym i dwa o podstawowym zabezpieczeniu, Oddział Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży, Oddział Psychiatryczny Rehabilitacyjny, Oddział Leczenia Zaburzeń Osobowości i Nerwic, Oddział dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi (podwójnych diagnoz), Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych oraz dwa Oddziały Psychogeriatryczne.</p> <p>Ponadto w 2021 roku rozpoczęło działalność Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków – Południe przy Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego w Krakowie. Centrum obejmuje swoim działaniem młodych mieszkańców z dzielnic Dębniki, Łagiewniki – Borek Fałęcki i Swoszowice otaczając opieką ponad tysiąc osób w wieku 7 do 21 lat oraz udzielając wielokierunkowego wsparcia ich rodzicom i opiekunkom, a także nauczycielom, wychowawcom czy animatorom działań adresowanych do młodzieży. Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków-Południe (jako jednostka drugiego poziomu referencyjnego) prowadzi obok dotychczasowej działalności ambulatoryjnej (Poradnia) i leczenia w trybie dziennym (Dzienny Oddział Psychiatryczny) także szeroko zakrojoną pracę środowiskową (z rodziną, szkołą oraz innymi instytucjami i organizacjami opiekuńczymi).</p>

			Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie: Rozpoczęto zmiany w strukturze organizacyjnej Szpitala związane z utworzeniem Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży.
Cel szczegółowy			
1.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Wspieranie poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	Przeprowadzanie programów, prelekcji, spotkań warsztatów profilaktyczno-edukacyjno-psychologicznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego. Powiaty: 14 Gminy: 47
2.	Wspieranie projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym zapewnienie ciągłości działaniom skutecznym.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	Województwo Małopolskie, Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie: Szpital aktywnie współpracuje z Fundacją Pomocy Chorym Psychicznie im. Tomasza Deca, która prowadzi liczne działania na rzecz tworzenia i prowadzenia form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (mieszkania chronione) oraz wspiera oddziały szpitalne i ich pacjentów, współorganizując np. doroczny meeting lekkoatletyczny, w którym uczestniczą pacjenci Szpitala i placówek opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością psychiczną i zaburzeniami psychicznymi. Powiaty: 8 Gminy: 10
Cel szczegółowy			
1.3 Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Urzędy Pracy	Województwo Małopolskie: w 2021 roku funkcjonowało 12 Zakładów Aktywności Zawodowej, które zatrudniały łącznie 234 osoby chorujących psychicznie. PUP prowadziły poradnictwo zawodowe i szkolenia. Powiaty: 16 Gminy: 14
2.	Wspieranie rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, ROPS, Urzędy Pracy	Województwo Małopolskie: w 2021 roku funkcjonowało 12 Zakładów Aktywności Zawodowej, które zatrudniały łącznie 234 osoby chorujących psychicznie. ROPS: <ul style="list-style-type: none"> Organizacja dwóch spotkań sieciujących warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej nt. projektu standardów działalności WTZ powstałych w ramach projektu „Aktywni Niepełnosprawni”. Organizacja grupy roboczej skupiającej podmioty reintegracyjne w ramach prac nad Regionalnym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Realizacja badania kondycji małopolskich jednostek reintegracyjnych pn. Usługi reintegracji społeczno-zawodowej w drugim roku pandemii. <p>PUP prowadziły działania w ramach, których osoby z niepełnosprawnościami mogły korzystać z wszystkich dostępnych form wsparcia, kierowanych do osób zarejestrowanych jako bezrobotne i poszukujące pracy w PUP</p>

			<p>tj. staży, szkoleń, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych czy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia i stanowiska pracy, a także dotacji na podjęcie własnej działalności gospodarczej.</p> <p>Powiaty: 10</p> <p>Gminy: 2</p>
3.	Realizacja projektów dla osób z zaburzeniami psychicznymi mających na celu ich aktywizację zawodową.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Urzędy Pracy	<p>Województwo Małopolskie: w 2021 roku kontynuowano realizację programu pn. „Programu profilaktyki chorób od stresowych u osób pracujących na terenie Województwa Małopolskiego na lata 2019-2021 z perspektywą kontynuacji”, w ramach której podpisano umowy o łącznej kwocie 1 071 966,25 zł. Projekt Nowego Szpitala w Olkuszu zakończył się w dniu 31.10.2020 roku. Z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 240 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 81 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt Centrum „GLINIK” zakończył się w dniu 31.08.2021 roku. Skorzystało z niego 150 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 47 osób w wieku 50 lat i więcej. Z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 390 osób pracujących wśród nich było 128 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt CM Maszachaba został wydłużony i zakończył się 30.06.2022 roku.</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie: realizuje poradnictwo zawodowe dla pacjentów Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego w Krakowie w ramach dyżurów mobilnych. Spotkania takie były realizowane głównie w formie zdalnej z psychologiem-doradcą zawodowym na mocy porozumienia między instytucjami i miały na celu aktywizację zawodową osób opuszczających oddziały psychiatryczne. W 2021 roku przeprowadzono 11 zdalnych dyżurów dla 23 osób. Każda z tych osób uczestniczyła w pogłębionym procesie doradczym (min. 3 spotkania z doradcą zawodowym).</p> <p>PUP prowadziły poradnictwo zawodowe i szkolenia, a także projekty dotyczące aktywizację zawodową.</p> <p>Powiaty: 7</p> <p>Gminy: 3</p>
4.	Prowadzenie działań szkoleniowo-informacyjnych, adresowanych do pracodawców, promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. Dotyczy również Urzędów Pracy działających na terenie miasta na prawach powiatu.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Urzędy Pracy	<p>Powiatowe Urzędy Pracy przeprowadzały szkolenia, spotkania, prelekcje adresowane do pracodawców, promujące zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. Dodatkowo PUP informowały o tych działaniach na swoich stronach internetowych oraz tablicach ogłoszeń.</p> <p>Powiaty: 8</p> <p>Gminy: 1</p>
Cel szczegółowy			
1.4 Skoordinowanie dostępnych form opieki i pomocy			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Opracowanie lub aktualizacja regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	<p>Województwo Małopolskie: MPOZP na lata 2017-2022 został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 2152/17 z dnia 21 grudnia 2017 roku. Projekt Programu konsultowany był z Członkami Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego oraz Zespołem Zadaniowym ds. opracowania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.</p> <p>Powiaty: 2</p>

			Gminy: 3
2.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego w odniesieniu do zadań wskazanych dla samorządu województwa.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego	Województwo Małopolskie: gromadzenie i analizowane danych na potrzeby niniejszego sprawozdania, monitoring zasobów opieki psychiatrycznej na terenie województwa, współpraca z instytucjami.
3.	Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym w oparciu o informacje przekazane przez samorządy powiatowe, w wersji elektronicznej lub papierowej.	Samorząd województwa, ROPS,	Województwo Małopolskie: dane zebrane na potrzeby niniejszego sprawozdania, monitoring zasobów opieki psychiatrycznej na terenie województwa, współpraca z instytucjami. ROPS: opracowanie raportu pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa Małopolskiego za rok 2020”.
4.	Działalność Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego koordynującej realizację Programu.	Samorząd województwa, Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego	Województwo Małopolskie: W dniu 18 października 2021 roku odbyło się spotkanie Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego. Głównym tematem spotkania była reforma psychiatrii dzieci młodzieży i jej realizacja w Małopolsce, reforma psychiatrii dla dorosłych w kontekście zmian związanych z planowanym wprowadzeniem Centrów Zdrowia Psychicznego. Dodatkowo podczas spotkania poddany pod dyskusję został projekt dokumentu przygotowany przez Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego pn. <i>Sieć Centrów Zdrowia Psychicznego w Województwie Małopolskim</i> .
5.	Współpraca międzynarodowa w zakresie opieki psychiatrycznej – wykorzystywanie dobrych praktyk.	Jednostki ochrony zdrowia	Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie: stała współpraca z Polsko – Niemieckim Towarzystwem Zdrowia Psychicznego.

Cel główny			
2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi			
Cel szczegółowy			
2.1 Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego poprzez wprowadzanie w szkołach programów profilaktycznych dotyczących ochrony zdrowia psychicznego.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	<p>Przeprowadzanie w szkołach programów, prelekcji, spotkań warsztatów profilaktyczno-edukacyjno-psychologicznych o tematyce związanej z ochroną zdrowia psychicznego.</p> <p>Województwo Małopolskie: W roku szkolnym 2021/2022 na terenie województwa małopolskiego realizowany był pilotażowo program profilaktyczny pn. „Ty decydujesz jak reagujesz” – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. Celem programu jest wsparcie poprzez działania profilaktyczne i terapeutyczne, a także promowanie zdrowia psychicznego i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach w młodzieżowej grupie rówieśniczej, w tym nabywanie umiejętności przeciwstawiania się negatywnym wpływom i unikania potencjalnych zagrożeń. W ramach zadania w sześciu szkołach podstawowych (trzech w Krakowie, dwóch z powiatu krakowskiego i jednej z powiatu wielickiego) realizowany był cykl warsztatów dla uczniów w trzech kategoriach wiekowych (klasy 1-3, 4-6, 7-8) oraz ich nauczycieli, a także szkoleń dla rodziców. Zarówno warsztaty jak i szkolenia były prowadzone przez specjalistów tj.: terapeutów środowiskowych dzieci i młodzieży, pedagogów, psychoterapeutów czy psychologów z przygotowaniem pedagogicznym. Realizatorem zadania był Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Na realizację zadania Województwo przeznaczyło 187 000 zł, w tym 90 000 zł w 2021 roku i 97 000 zł w 2022 roku. W ubiegłym roku szkolnym interwencją zostało objętych 291 uczniów, 141 nauczycieli oraz 194 rodziców. Z uwagi na duże zainteresowanie programem w roku szkolnym 2022/2023 planowana jest kontynuacja realizacji zadania finansowanego ze środków Województwa Małopolskiego.</p> <p>Powiaty: 12</p> <p>Gminy: 25</p>
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do różnych grup wiekowych.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	<p>Przeprowadzenie programów, prelekcji, spotkań warsztatów edukacyjno-informacyjnych o tematyce związanej z ochroną zdrowia psychicznego.</p> <p>Województwo Małopolskie, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowano cykl artykułów dotyczących zdrowia psychicznego, który ukazał się w serwisie miejskim „Wadowice24.pl-Twoje miasto z innej strony” pt. „Opanować lęk”, „Oblicza depresji”, - udział w imprezie organizowanej w Wadowicach w postaci spotkania edukacyjnego połączonego z wystawą prac pacjentów, - zorganizowano cykl warsztatów edukacyjnych połączonych z warsztatami o tematyce obejmującej depresje wieku adolescencyjnego. Akcję przeprowadzono w 10 szkołach podstawowych, obejmując 538 uczniów i 26 pracowników grona pedagogicznego, - zorganizowano ekspozycję o tematyce prozdrowotnej zawierającą artykuły, felietony, informacje o punktach udzielania pomocy dotyczącej problemów zdrowia psychicznego oraz wystawę prac pacjentów zorganizowaną w Urzędzie miejskim w Andrychowie. <p>Powiaty: 13</p>

			Gminy: 30
3.	Realizacja programów zdrowotnych/ polityki zdrowotnej służących kształtowaniu postaw prozdrowotnych wśród różnych grup wiekowych w tym także zapobiegających rozwojowi depresji.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy,	Prowadzenie programów o tematyce związanej z ochroną zdrowia psychicznego. Powiaty: 5 Gminy: 9
Cel szczegółowy			
2.2 Zwiększanie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Realizacja programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd województwa, Samorząd powiatu, Samorząd gminy, Jednostki ochrony zdrowia	Powiaty: 7 Gminy: 11

Cel główny

3. Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie			
Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Realizacja zadania
1.	Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących ochrony zdrowia psychicznego w województwie	Samorząd województwa, Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego	<p>Województwo Małopolskie: gromadzenie danych w zakresie monitorowania dostępu do opieki psychiatrycznej na terenie województwa, a także współpraca między innymi z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, Małopolskim Urzędem Wojewódzkim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie, Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Urzędem Miasta Krakowa oraz Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego, do której powołano specjalistów oraz ekspertów zajmujących się problematyką osób chorujących psychicznie i ich otoczenia.</p> <p>Ponadto sporządzenie raportu pn. „Lecznictwo w Małopolsce”, w którym prezentowane są podstawowe oraz specjalistyczne dane w zakresie opieki zdrowotnej świadczonej przez podmioty lecznicze w Małopolsce, a także prowadzony jest monitoring bieżącej sytuacji finansowo-ekonomicznej w wojewódzkich podmiotach leczniczych, w tym w dwóch szpitalach o profilu psychiatrycznym.</p>

Podsumowanie

W 2021 roku cele oraz zadania Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 były realizowane przez Samorząd Województwa oraz inne podmioty czynnie zaangażowane w działania na rzecz ochrony zdrowia psychicznego. Przyjęte zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym zadania oraz opisujące je wskaźniki stanowią swoiste wyzwanie dla systemu opieki psychiatrycznej, która w tym kontekście wymaga reorganizacji przy jednoczesnym dynamicznym rozwoju nowych form opieki dziennej i środowiskowej, a także rosnącym zapotrzebowaniu na świadczenia zdrowotne. Rok 2021 był, rokiem trwającej epidemii, w wielu placówkach w kraju wstrzymano lub ograniczono do niezbędnego minimum przyjęcia planowe do oddziałów i przyjęcia, które nie spełniały kryteriów przyjęć pilnych, w celu minimalizacji ryzyka transmisji infekcji COVID-19. Sytuacja ta miała miejsce również w innych formach opieki zdrowotnej.

Cel 1 MPOZP dotyczy zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Od 1 października 2018 roku w ramach pilotażu Centrów Zdrowia Psychicznego w Województwie Małopolskim działają trzy Centra Zdrowia Psychicznego tj.:

- Uniwersyteckie Centrum Zdrowia Psychicznego im. Prof. Antoniego Kępińskiego w Krakowie,
- Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach,
- Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie,
- Centrum Zdrowia psychicznego Małopolska-Południe utworzone na bazie Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie rozpoczęło działalność w 2020 roku,
- W 2021 roku dołączyło piąte CZP utworzone przez Fundację Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”. CZP rozpoczęło przyjmowanie pacjentów w 2022 roku,
- Pod koniec grudnia 2021 roku dołączyło na terenie Małopolski szóste CZP utworzone przez Szpital Powiatowy w Chrzanowie. Chrzanowskie CZP rozpoczęło przyjmowanie pacjentów w 2022 roku.

W 2021 roku Województwo Małopolskie na rozwój bazy leczenia psychiatrycznego przeznaczyło w sumie 8 700 689,67 zł, w tym dla Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego w Krakowie dotacja wyniosła łącznie 5 282 979,56 zł, natomiast dla Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie 3 417 710,11 zł.

Dodatkowo w 2021 roku Województwo Małopolskie w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej (Pakiet Medyczny) przekazało dotację dla dwóch szpitali o profilu psychiatrycznym będących wojewódzkimi podmiotami leczniczymi. Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie uzyskał dofinansowanie w wysokości 2 257 117,42 zł, a Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie uzyskał dofinansowanie w wysokości 930 912,92 zł.

Cel 2 MPOZP dotyczący prowadzenia działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi

Samorząd Województwa podejmował działania profilaktyczne z zakresu ochrony zdrowia psychicznego poprzez opracowanie w 2018 roku regionalnego programu polityki zdrowotnej pod nazwą „Program profilaktyki chorób od stresu u osób pracujących na terenie Województwa Małopolskiego na lata 2019-2021 z perspektywą kontynuacji”. Jego celem jest: zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem u osób pracujących w województwie Małopolskim, które z racji wykonywanej pracy lub wieku są zagrożone podwyższonym poziomem stresu. W 2019 roku wyłoniono w drodze konkursu 3 realizatorów Programu, i podpisano umowy o łącznej wartości 1 071 966,25 zł. Projekt Nowego Szpitala w Olkuszu zakończył się w dniu 31.10.2020 roku. Z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 240 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 81 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt Centrum „GLINIK” zakończył się

w dniu 31.08.2021 roku. Skorzystało z niego 150 osób pracujących, z których wszystkie po zakończeniu udziału kontynuowały zatrudnienie. Wśród nich było 47 osób w wieku 50 lat i więcej. Z programu skorzystało (warsztaty weekendowe) 390 osób pracujących wśród nich było 128 osób w wieku 50 lat i więcej. Projekt CM Maszachaba został wydłużony i zakończy się 30.06.2022 roku.

W 2019 roku Województwo Małopolskie zleciło opracowanie programu polityki zdrowotnej pt. „Ty decydujesz jak reagujesz” – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. W roku szkolnym 2021/2022 na terenie województwa małopolskiego realizowany był pilotażowo program profilaktyczny pn. „Ty decydujesz jak reagujesz” – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. W ramach zadania w sześciu szkołach podstawowych (trzech w Krakowie, dwóch z powiatu krakowskiego i jednej z powiatu wielickiego) realizowany był cykl warsztatów dla uczniów w trzech kategoriach wiekowych (klasy 1-3, 4-6, 7-8) oraz ich nauczycieli, a także szkoleń dla rodziców. Zarówno warsztaty jak i szkolenia były prowadzone przez specjalistów tj.: terapeutów środowiskowych dzieci i młodzieży, pedagogów, psychoterapeutów czy psychologów z przygotowaniem pedagogicznym. Realizatorem zadania był Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Na realizację zadania Województwo przeznaczyło 187 000 zł, w tym 90 000 zł w 2021 roku i 97 000 zł w 2022 roku. W ubiegłym roku szkolnym interwencją zostało objętych 291 uczniów, 141 nauczycieli oraz 194 rodziców. Z uwagi na duże zainteresowanie programem w roku szkolnym 2022/2023 planowana jest kontynuacja realizacji zadania finansowanego ze środków Województwa Małopolskiego.

Cel 3 MPOZP dotyczący monitorowania i oceny skuteczności działań realizowanych w ramach Programu – gromadzenie i analizowanie sprawozdań zawierających informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu, przekazywanych przez podmioty wskazane w Programie

Cel był realizowany poprzez coroczne zbieranie i opracowywanie danych dotyczących zasobów w zakresie opieki psychiatrycznej. Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na bieżąco gromadził dane oraz monitorował dostęp do opieki psychiatrycznej na terenie województwa, a także współpracował między innymi z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, Małopolskim Urzędem Wojewódzkim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie, Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Urzędem Miasta Krakowa oraz Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego do której powołano specjalistów oraz ekspertów zajmujących się problematyką osób chorujących psychicznie i ich otoczenia.

Program jest na etapie realizacji wobec czego jest monitorowany poprzez coroczną sprawozdawczość oraz współpracę przy gromadzeniu informacji z podmiotami przewidzianymi do realizacji zaplanowanych celów oraz spotkania Małopolskiej Rady Zdrowia Psychicznego.

Ponadto co roku sporządzany jest raport pn. „Lecznictwo w Małopolsce”, w którym prezentowane są podstawowe oraz specjalistyczne dane w zakresie opieki zdrowotnej świadczonej przez podmioty lecznicze w Małopolsce, a także prowadzony jest monitoring bieżącej sytuacji finansowo ekonomicznej w wojewódzkich podmiotach leczniczych, w tym w dwóch szpitalach o profilu psychiatrycznym.